

ember 29

HERMAN
er schon
ie Grichi-
Prom-
omissions-
ete in

sept.

von

an seinen

h,
umann,
zul

palac-
charak,
fali

bák
delhetők
1353

Vitezzul
et. 9-54.
-detail!

zel"
szület
SVAR.
et. 10-49.

nség
e! 1426

eg-
és
női
rör-
utá-
lett

skovitz
val szembe

rgöncim:
fettinacht.

HT

ectiv
ri
arába nagy
zett:
méretben

lemez
edéllemez

lemez
rudak
süvek
24
vek
big

százalék
én
gge) ólom
& Urban)
rának
an)
heidi
ész
ok
eréktalp,
as
ek

**Sz. rzesztőség, kiadé-
hivatal és nyomda**
Cluj-Kolozsvár, Str. Bara-
b. Pop. - Brassai-utca 12

Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség ----- 877
Kiadóhivatal ----- 844
Nyomda ----- 879
Műber osztály ----- 455
K. H. Sz. ----- 858

a kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek elmen-
dők. - Kéziratokat nem
adnak vissza és nem örix-
hetők meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

1071
2211
Lejár
Hermann Goldschmidt ur

I. Wolfzelle 11
Wien

V. évfolyam, 216 szám Cluj (Kolozsvár) 5683. Tisri 8 1922 szeptember 30 Szombat

A rossz vasut

Most megint vasuti szerencsétlenség történt. Kettő is. A Nagyszombatból Bukarest fel haladó személyvonat Aricesti állománál kisklott. Ez volt az egyik, a másik: a variorvasi személyvonat szemberobogott egy gyorsvonattal. Itt nem történt ugyan katasztrófa, de a szerencsétlenséget csak a véletlen akadályozta meg. A vasuti közlekedésben pedig, hiszen emberéletről és értékekről van szó, a véletlent ki kell kapcsolni. A vasuti forgalom lebonyolításában csak egy tényező lehet: a szervezett és fegyelmezett munka. Ami egyéb, káros és veszélyes. A véletlenül megakadályozott katasztrófa szerencse, ami mitsem változtat azon, hogy a katasztrófa emberi hanyagságból következhetett volna. Mindenütt történnek balesetek, hiszen mindenütt emberek, gyarló emberek kezében van olyan intézmények sorsa, amelyek minden egyes funkcionáriusa nagy felelősséget visel. Nálunk azonban, az utóbbi időben már tűneté vált a vasuti baleset. Szomorú és veszélyes tünet, amelyet aggodással kell figyelni, mert a vasut egy ország életének a létkérdése. A vasutnak pontosan kell indulnia, pontosan kell érkeznie, a vasut, a modern vasut hivatása, hogy biztonságot adjon és kényelmet. De a vasutnak életbiztonságot is kell adnia. Aki ma a vasutra bizza magát, az események után nyugtalanul várhatja, hogy szerencsésen leszálljon a gőzmasináról. Mert igen: lassan és nehezen áll vissza a béke régi állapota, amikor másodpercrenyi pontossággal futottak be a vonatok, amikor nem ismerték az életveszélyes tolongást, az ütközés utazást. Meg tudjuk érteni, ha a vasuti közlekedésben leszu az átmenet a régi állapotr. Kocsihány van, a nemzetközi élet, a gazdasági élet még mindig beteg: a vasut ezt érzi, gyógyulása összefügg az általános gyógyulással. De ezeket a gyakori vasuti baleseteket nem tudjuk megérteni.

Alig néhány hete megismétlődött a prahovai szerencsétlenség. Amikor a prahovai hid először szakadt le, még lehetett remény: hiszen hiszen messze mögöttünk a háború és a háború nemcsak emberéleteket pusztított el, hanem hidakat is megromgált. Az újabb prahovai katasztrófára azonban már nincsen remény. Nincsen azért, mert az új hidat konzolidált viszonyok között építették és az új hid építésénél ott lebeghetett fenyegető árnyéként a hetekkel ezelőtti horvát szerencsétlenség. És az új hid is beomlott. A hatóságok még csak gondolni sem merték rá, talán az építésben lehetett hiba. Egyszerű és kézenfekvő lehetőségekre a legtrikábban gondolnak az emberek. Merényletet sejtettek, merénylőket kerestek, bűnösöket, mert csak bűnösök gonosz tetteivel tudták magyarázni a szerencsétlenséget. És később kiderült, nem sötét merénylők a bűnösök, hanem a vasuti hidat, nem csak a tűz eszelték ki a katasztrófát: a hid azért omlott össze, mert rosszul építették. Egyszerű és világos a mindenyakrabban ismétlődő vasuti szerencsétlenségek oka. A hidat rosszul építették, a vasutat hibásan indították, a személyvonatokat állították be. Mindenütt, ahol közérdekű intézményeket vezetnek, lelkiismeretes emberekre van szükség.

De szerszerre lelkiismeretes emberek kellene ott, ahol olyan intézményről van szó, amely emberek életét tartja a kezében. A vasut pedig ilyen intézmény.

A gyakori vasuti szerencsétlenségek parancsolnak követelik, hogy a vasut gyökerét gyógyítsák. A kormány konszolidációt akar, ez ma már nem jelszó, valóság. Napról-napra látjuk a törekvést a konszolidációra, a rendcsinálásra. De míg a rendcsinálás minden energiáját kicsiny dolgokra fordítja, addig a nagy dolgok megint elszikkadnak a nagy sorányosságban. A vasut nagy dolog. Az ország életének legfontosabb szerve. A vasut az ipar, a ke-

reskedelem, a forgalom, amely városokat és országokat köt össze. Egy ország felvirágzásához, meggazdagodásához, boldogságához sokminden kell, de mindegyik kevés a jó vasut nélkül. Egy hídbeomlás, egy vasuti kisklás, egy karambol milliók károkat okoz. És ezek a milliók nemcsak a közvetlen katasztrófa kárai, hanem olyan károk, amelyeket pénzértékben felmérni sem lehet. Mert van a pénzértéknél sokkal becsesebb érték, az emberélet. Jó vasut nélkül konszolidációt elképzelni nem lehet. A vasut jószágát pedig az a statisztika mutatja meg, amelyben elenyésősen kicsiny számat képvisel a vasuti baleset.

adás szerint az egyik minisztert a csöcselék az utcán kivégezte. Mára az utcai forrongás némiképp alábbhagyott, de még mindig újabb bonnyodalmaktól lehet tartani, mert

Venezelosz csak a király lemondását hajlandó elismerni, de nem a trónörökösödést.

Ezen az állásponton van a hadsereg nagyrésze is és egyre erősebben tért foglal az a felfogás, hogy félre kell tolni az uralkodócsaládot. Attól félnek, hogy a flotta ragadja magához a hatalmat és akkor a tengerészek olyan diktatorikus követelésekkel állanak elő, hogy nem lesz kormány, amely ilyen körülmények között vállalkozna az ország vezetésére.

A forradalom első fázisa lezárult

A Havas-ügynökség jelentése arról számol be, hogy a királyi csapatok eleinte ellenállásra készültek, de mintán ez lehetetlennek bizonyult - Konstantin parancsot adott ki az ellenforradalmi készülődések beszüntetésére és átadta magát sorsának.

Londoni hírek szerint Konstantin lemondott király is a felkelők fogságába jutott. Ugy hírlik, hogy a forradalmárok egy a háború elvesztéséért felelőssé tett minisztert megölték. Ezzel a forradalom első fázisa, néhány véres összeütközés után, véget értnek tekint-
nek.

Ki lesz az új király?

Bukarest, szeptember 29. (Rador.) Erzsébet görög trónörökös, Ferdinánd király leánya, aki jelenleg Konstantinápolyban üdül, tegnap táviratot kapott Athénből, hogy férjét, a görög trónörökös királyát proklamálták.

A „Berliner Zeitung am Mittag“-nak jelentik Belgrádból, hogy a görög trónörökös oda érkezett.

Románia semleges marad

Bukarest, szeptember 29. (Rador.) A görög forradalommal kapcsolatban illetékes helyen kijelentik, hogy Románia nem fog kilépni semleges-ségéből és nem fog felelőleges mozgósítási költségeket okorni önmagának.

Anglia puccsszerű beavatkozására készül

Válságos a görög helyzet

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Páris, szept. 29. (Az Uj Kelet távirata.) A francia minisztertanács foglalkozott az ássiai helyzettel. Hivatalos kommunikációban elhatározták, hogy a görögországi események nem változtathatják meg a szövetségesek közötti megállapodást. A külügyben az újságírókat informálták Kemál szándékairól. Kijelentették, hogy a törökök beavatkozása megbihatatlanok. Politikai körökben gyanakszanak Angliára, hogy a görög forradalommal puccsszerű beavatkozásra készül a törökök és a törökök szövetségesei ellen.

Róma, szeptember 29. (Az Uj Kelet távirata.) Az olasz lapok Konstantin bukása után a helyzetet válságosnak mondják. Azt hiszik, hogy az angorai kormány megelőzendő a görög nacionalista hadsereg támadását, egyáltalán nem tárgyal többé a békeről, hanem Konstantinápolyt és Tráciát megszállásával fait accomplit teremti. Az athéni események megsemmisítették a párisi egyezményt és újabb válságot idétek elő az antantban. Különös aggodalommal kísérik az olaszok Venizelosz újabb felbukását.

mények következtében felhottotta a dán trónörökösnek Olga görög hercegnével kötött eljegyzését.

György királyfit váratlanul érte apja lemondása és nem akarta a görög trónt elfoglalni. Konstantin király erősen figyelmeztette, hogy csak az ő személye révén tarthatja meg pozícióját a diasztia. A fiatal király valószínűleg könyörgött az apjának, hogy ilyen zavaros időben ne hárítsa rá ezt az óriási feladatot, végül azonban belenyugodott a helyzetbe és a királyi proklamációjában már mint új uralkodó szerepelt. Az új király a legszenvedelmesebb helyzetben van. Egyáltalán nem tud érvényt szerezni akaratának, sőt teljesen alá van rendelve a forradalmi kívánságnak. A fellázadt tisztek felszólították, hogy

azonnal adjon ki elfogatási parancsot azok ellen a miniszterek ellen, akik bűnös könnyelműséggel okozói voltak a háború elvesztésének.

A kívánságnak kénytelen volt eleget tenni. A forradalmárok most a miniszterek után kutatnak. Egy hír-

Konstantin és Pál herceg a forradalmárok foglya

Athén, szept. 29. (Az Uj Kelet távirata.) A forradalom Görögországban egyre tart. A katonaság rendje teljesen felbomlott. A szaloniki helyőrség átpártolt a felkelőkhez és venizelista tiszteket választottak meg vezetőkné. Közben egyre jobban bonyolódik a helyzet a görög trón körül, amelyről Konstantin király fia javára lemondott. A sávar olyan helyzetet teremtett, hogy a királyi család sorsáról nem tudnak semmi biztosat. Hírlik, hogy Konstantin király már elhagyta az országot; ehhez kapcsolódik a királyné elutasításáról szóló hír is.

Az egész határozottan jelentik, hogy Konstantin lemondása után feleségével együtt hajóra akart szállani, de a lemondott uralkodó további sorsáról nincs biztos jelentés. Athéni távirat szerint,

mikor Konstantin utra készült, elfogták és fogságba hurcolták, legkisebb fiát pedig, Pál főherceget egy hadihajón fogva tartják.

Nagy megdöbbenést keltett az a tudósítás, amely beszámol arról, hogy a dán udvar a görög forradalmi esze-

Nyolcvanezer török élén indul Kemál Konstantinápoly ellen

Róma, szeptember 29. (Az Uj Kelet távirata.) Szmirnai olasz lap tudósítónak Kemál kijelentette, hogy a törökök elfoglalását egyetlen hatalom sem képes feltartóztatni. A világ meglehetősen győződve, hogy a törökök Konstantinápolyban a Dardanellák szabadságát legalább is annyira megvédik, mint bármelyik más idegen hatalom. A tudósító Kemál nyilatkozatához hozzáfűzi, hogy nyolcvanezer tökéletesen felfegyverzett hadsereg indul Konstantinápoly ellen.

Kemál új feltételei

Konstantinápoly, szept. 29. Kemál pasa a szövetségesek jegyzékét hajlandó tárgyalási alapul elfogadni a következő feltételek mellett:

1. A görögök a megígért garanciák helyett azonnal ürítsék ki Tráciát.
2. Semmiféle török területet ne helyezzenek a népszövetség ellenőrzése alá.
3. Japánt ne vonják be a tengerszorosok kérdésének rendezésébe.
4. Ebben a pontban Kemál felszólítja a szövetségeseket, hogy ne várjanak Konstantinápoly kiürítésével a béke megkötéséig.

A franciák óriási engedékenységét tanúsítanak.

Illetékes politikai körökben határozottan állítják, hogy Franciaország a közeljövőben Szíria legnagyobb részét átadja a kemalistáknak és csak a nagyobb libanoni államot tartja meg. A francia haderő amugy sem volt elegendő az egész szíriai terület ellenőrzésére. Különösen az északi területen rendkívül komoly volt a helyzet. Ezzel szemben a kemalisták a petróleum mezőket hajlandók átengedni a franciáknak.

Az angol álláspont is már engedékenységre hajló,

bár kifogásolják az angorai kormányt az azt a kívánságát, hogy a kelati

értekezleten Oroszország és Bulgária is megjelenjen. Általános az a meggyőződés, hogy nagyban hozzájárulna a helyzet tisztázásához, ha a török trón kérdése végleg megoldódna. Ha a szultán enged az angorai kormány kívánásának és lemond, akkor utódja valószínűleg Szelim herceg lesz.

Az angolok kiűrik a semleges zónát

Konstantinápoly, szept. 29. Egy török lovasosztág Erenköj felől, északkeleti irányban Asmalı telep ellen vonult azzal a céllal, hogy az angol előőrs állásait megszállja. Csanakból tüzésre géppuskákkal megindult a nagy számú angol gyalogságot küldték ki, hogy a török mozdulatokat megakadályozzák.

A visszavonuló nagy görög csapat-

testet a törökök egész Csanakig követék, úgyhogy az összeköttetés már-már elkerülhetetlen volt. Az angol parancsnok felszólítására a törökök azonnal válaszoltak, hogy parancsuk van arra, hogy a görögöket, bármerre forduljanak, üldözni kell. Egyébként Kemál pass Harrington tábornokhoz intézett levelében kijelenti, hogy nincs tudomásuk semmiféle semleges zónáról.

A csanaki angol hatóságok falragaszkon tudatták a lakossággal, hogy a zónát ki fogják üríteni és inkább visszavonulnak a török előnyomulás elől, semhogy a vidéket háborús borsalmakkal tegyék ki.

Az angol csapatok már meg is tették az előkészületeket a visszavonulásra, hogy a görögök nyomában előrenyomuló török csapatok elől kikerüljenek.

Budapest, 1922. Ősz

— Az Uj Kelet munkatársától —

Budapest, szeptember 29. A drágaságtól sanyargatott, a téli gondok gyötrelmeitől szorongatott Budapest örömmámornak adta magát. Valóságos Kemál-láz uralkodik, kiváltképp a kurszus berkeiben. A félhold ragyogása egy percre, mintha a kurszus egész is bearayozta volna. A régóta szunnyadó és most uj erőre kapott turánizmus éli diadalát. Az ébredők elcsiratták „hősi halottukat”, a legutóbbi Héjjas-puccs alkalmával leterítetett Apáthy László századost, aki a börtönben öngyilkos lett, de akiről az EME plakátja azt mondja, hogy „a halálba üldözött”. Asz után siettek Kemál pasát üdvözölni. Nemcsak a régi török dulást felejtették el, hanem azt is, hogy a szelid félhold lángbaborult látóhatárra néz le, hogy a diadalmamorra halálhörgés hangjai vegyülnek, hogy Kemál utját mindeütt vérrózsák jelzik, még pedig keresztény falvak égése, keresztény haldoklók hörgése és a rózsákat keresztények vére festette. Minderről épügy megfedekeztek, mint arról, hogy Kemál tulajdonképpen családtagként lépett be a moszkvai nagy családba és hogy a győzelmi torhoz elsősorban a szovjet gratulált és már be is jelentette, hogy ő is ott akar lenni a lakománál...

Az első körülményen könnyen tulteszik magukat. Egyszerűen a zsidó sajtó kitalálásának teszik meg. Ezt különben a következő kis eset is élesen bizonyítja. A mult héten a győzelem hírére a „rózsák atyja”, Gül Baba sirjánál háláadó istentiszteletre gyűltek össze a padisah pesti alattvalói, akiknek sorában a szefárd (török-spanyol) zsidók is megjelentek. A szertartás után a celeb-ráló főpap éles hangon tiltakozott a keresztény mérszálások hírének terjesztése ellen és hevesen támada ezért a sajtót.

— Ezt csak a zsidó sajtó írta! — kiáltották közbe a Turul szövetség tányérsapkás egyetemi hallgatói.

A második körülményt, a bolsevista szövetséget pedig egyszerűen agyonhallgatják.

Buknak a kurzuslapok

Ha a fajvédelmi koncentráció szegény kicsi férge nem is tudott Nagyatádi és Bethlen ellenállása miatt megadni, de a sajtó tovább folytatja az ő „fajvédelmét”, amely természetesen továbbra is a destruktív

sajtó elleni küzdelem terén nyilvánul meg a leghangosabban.

A „zsidó” sajtó állandóan visszatérő refrén a keresztény lapok hátsóbjain. Ennek boldogulása rémmód fáj nekik, annál inkább, mert a papírdrágaság egyre több kurzuslapot temet maga alá, amelyek elmulását nem gyászolja senki, amelyek csak úgy, márl-holnapra jelentik be elmulásukat és még azt is felesleges nekik hozzátenniük, hogy „csöndes részvét és kossoruk mellőzése kérik”. A legutóbbi drágasági hullám többek között egy azelőtt értékes lapot, a „Szegedi Naplót” is maga alá temetett, amely valaha, nem is oly rég, jó Tömörkényi István idejében, az igazi kulturát szolgált. Ez a lap csak a betiltás veszélye elől menekült a kurszus, nem annyira ölelő, mint inkább fojtogató karmaiba, ahol ki is lehetne hajdan nemes lelkét. A kiadók egyszerűen azzal okolták meg a beszüntetést, hogy „betöltötte hivatását”. Beteljesedett...

A cenzurált művészet

De a türelmetlenség nem áll meg a sajtónál. Felek Géza, a magyar újságírás ezen talán egyetlen európaije fájdalom mérleget vett fel a kultura hanyatlásáról lapja mai számában. Elvonnul előtünk az egész szomorú had. A kivert tanulók serege, a száműzött tudósok, a proszkribált könyv, a béklyóba vert gondolat, az elszakadt művészet, egyszerűen mindaz, ami a modern kultura szintézisét jelenti. Most a színház van soron. Madách már „vörös” lett és indexre került, mert a köznosság, a kurszus urainak túlságos melegséggel tapsolt az Ember tragédiájára. Marseille jeleneténél, majd a Tüzek következt, amelynek mindössze néhány inkriminált sora ellen tüntettek, jelenleg pedig a Vörös Talár-t kellett a műsorról levenni. A konzervatív, akadémikus Brioux darabjánál az volt a bibi, hogy „a tekintélyt rombolja le”. De nyílt titok, hogy az akció egyenesen Hevesi Sándor személye jelen irányul. Miután a herce-hurcát megunt Ambrus Zoltán már sikerült végleg elkedvetleníteni, most ő van soron. Neki kiáltja most a kurszus: *Ote toi de la, que je m'y mette.* Hord ei magad innen, hadd üljek a helyedbe. Igaz, — írja a nemzeti újság — hogy Hevesi konzervatív hajlamu, tény, hogy ért a színházhoz, az sem tagadható, hogy buzgó katolikus... de a származása. Itt már baj van. Itt már elő a fajvédelemmel! Ma talán még megkegyelmeznék a defersáló Hevesinek, de holnap, ugye lehet utoléri őt is a hitshagyottak végzete. Két szék közt a pad alá esik. Amit egyébként annál is inkább megérdemel, mert a kurszus szemében erendő bűnbán, tehetőségességben leledzik.

Numerus cianus

A valóban zsidó sajtó örökké fájó székörja a numerus cianus, amelyet

az egyetemi ósi beiratkozások tesznek ismét fájdalmasan időszerűvé. A világ négy tájának harocereit megjáró, rokkantán vagy sebesülten, tanulmányai közepeán, vagy épen befejezése előtt álló ifjú, aki immár hatodik vagy hetedik szemessztere várja, hogy beengedjék az „Alma mater”-hez, miután végigszemlélte az igazolások torturáját, felszerelte magát pár kilogramnyi bizonyítvánnyal, felhajtotta a legjobbnak látszó és nem épen olcsó protekción, benyújtja a kérvényét. Az elintézés igen gyors. Esetleg másnap, de legkésőbb harmadnap már visszakapja kérvényét. Rajta egy soros gépirás: „A felvételi bizottság kérelmét nem találta teljesíthetőnek. Dr. Hoór Károly sz. e. i. Dákán”. Kicsodasz a Hoór, — kérdesi az egyik budapesti zsidó lap, — aki ominózus nevét annyi szenvedést, oly mérhetetlen könyveket, oly végszetes tragédiákat jelentő aktákra írja pár ezer-szer stereotype alá a nevet? Lehet-e ez szenvedést csillapító, kötelességből enyhüléshozó orvos?

Az effépen rövidtűn elintézett zsidó ifjak száználmas serege tölti meg azután ilyenkor ösztájt a zsidó redakciók és intézmények előszobáit. Nincs oly éles fantázia, oly Gorkij-szerű realizmus, amely visszaadná ezt a képet, amely egy-egy ilyen ifjunak, aki végigkopogtatta Középeurópa minden egyetemét, előadásából élénk tárl. A multkoriban egyik ifjut azért itélték el „csempészés” miatt nyolc npra, mert eladott télikabátjéért kapott pénzen pár száz darab vas huztillőre vásárolt és azt skaria (mintán Csehszlovákiában azt még teljes filléértékben fogadják el) Prágába kivinni. Még a kurszus fe-

lebbviteli biráinak is megessett rajta a száva. A második fórum felmentette...

Zsidó sajtóperek

Feszült várakozással néz a zsidó közelem egy két zsidó újságírónak, dr. Gedő Árpád és Raab A. sajtópörének elébe, amelyet ellenük a kurszus a már fentvázolt tekintély megóvása érdekében indított. A pör Szász Zoltán fő-tárgyalásáig nyulik vissza, amikor a hírhedt Mishkoly főügyész nemcsak Szász Zoltán és társai, hanem a zsidóság ellen is vádbeszédet tartott. Többek között odáig ragadtatta magát a jeles kurista kövadváló, hogy kijelentette: „A zsidóságnak van oka, hogy miért remegjen.” Természetesen a zsidó sajtó nem hagyta ezt szó nélkül és az „Egyenlőség” és „Zsidó Szemle” heves kritikával illették a sajnós már nem is szokatlan vádbeszédet. Ezért indult meg ellenük a hajsz. A hatóság megrágalmazásával és Raab Andort még külön „büntett feldicsérelésével” vádolja az ügyesség. Érdekes és még inkább jellemző, hogy a zsidó közelemi nagyságok és országyűlési képviselők felkeresték Raab kollégánkat és kérték, hogy a főtárgyaláson ne viselkedjék túlságosan agresszíven...

Nem tudjuk less-e Raab Andornál eme „beschvichtigolás”-nak eredménye, egyet azonban tudunk: a zsidó tömegkérnél már nincs a legfőbb kormány-párti támasz, Székely Ferenc már ki-esett a zsidóság kezéből és a közeli elnökválasztáson fölnyeres szótöbbséggel, de az sinos kisérva, hogy egyhangulag Léderer Sándor less a peati hitközség elnöke. dr. f. l.

Zigre Miklós és Andru Sever kiléptek a liberális pártból és lemondottak mandátumaikról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Hirt adott tegnap az Uj Kelet azokról a belső ellentétokről, amelyek válságba sodorták az erdélyi liberális szervezeteket és amelynek nyomán belső bomlási folyamatról számoltunk be. Különösen a bánáti és a bihari szervezetekben élesödtek ki ezek az ellentétek, amelyeknek következményei mára már konkrét formában jelentkeznek is. Nagyvaradi távirat hozza hírl, hogy

dr. Zigre Miklós Nagyvárad város és dr. Andru Sever szalárdi képviselők kiléptek a liberális pártból és egyidejűleg lemondottak mandátumaikról.

Tegnap a két képviselő a liberális pártból való kilépésüket és mandátumaikról való lemondásukat hosszabb nyiltlevélben megokolják és tudomására adják választóiknak. A két liberális képviselő elhatározása politikai körökben nagy meglepetést keltett.

A nyiltlevél,

amely Bratianu Jonel miniszterelnöknek van címeze, többek között elmondja, hogy ketten — tehát Zigre és Sever Andru — szervezték meg a nagyváradai és biharmegyei liberális pártot akkor, amikor Averescuék voltak a hatalmon, abban a reményben, hogy a liberális párt uralomrajutása esetén a konszolidálás útjára tér az ország és az egy-ségesítést keresztülvisszik az erdélyi érdekek szemellett tartásával. Sajnos, — írják tovább a nyiltlevélben — a választóknak tett ilyenértelmű ígért nem valószínűsíthető meg mindez ideig, sőt egyes kormányzati intézkedésekből tapasztalhatták, az erdélyi speciális érdekek negligálását. Mind-ezeket látva, határozták el, hogy kilépnék abból a pártból, amelynek programjával léptek fel képviselőnek és visszaadják választóiknak mandátumaikat.

A kilépésekkel és a várható további kiválásokkal kapcsolatban Bu-

karestben híre járt, hogy a miniszterelnök most sietve

megkezdi a kabinet átszervezését.

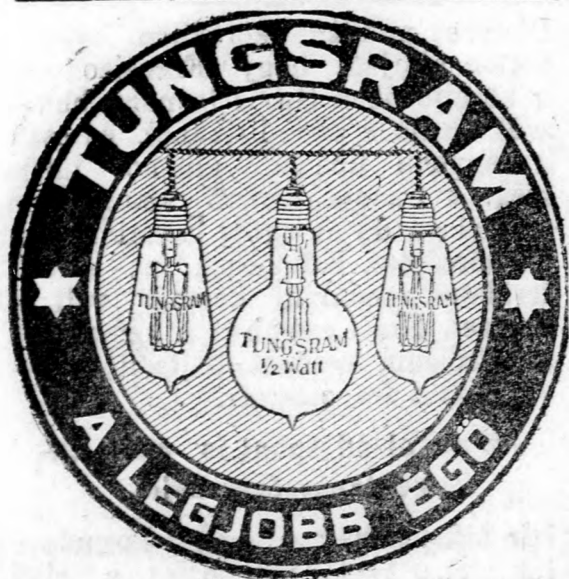
hogy az egyéni ambíciók kielégítése által vegye elejét a bomlási folyamatnak. A többször elhalasztott kormánysszervezésről a javadalmi miniszter kijelentette, hogy azt legkésőbb a koronázás után végrehajják. A „Lupta” jelenti, hogy politikai körökben sok kommentárta ad okot Constantinescu miniszternek kijelentése.

A prefektusokat is kicserélik

Tudják, hogy az elégedetlenség száma nagy és sok új állásra van szükség, hogy mindenkit kielégítsenek. Ezért vette tervbe a miniszterelnök azt is, hogy az erdélyi és beszarabiai prefektusok nagyrészt is kicserélik. Erdélyre vonatkozólag szenzációs személyi változásokat várnak, amelyek hivatva volnának az egyes erdélyi liberális szervezetek belső békéjét is helyreállítani.

Averescuék kibékülnek Bratianuval

Az „Adeverul” érdekes közléseket ad az Averescu-párt új orientálódásairól. Eszerint Argetoianuc és Goga Octaviannak sikerült rábírnok a tábornokot, hogy az udvarral ismét vegye fel az érintkezést, ami meg is történt. Ennek nyomán és hatása alatt határozta el a néppárt, hogy résztvevő a koronázási ünnepségeken. Averescu ezért ellentétbe jutott Manuiekkal, akikkel végleg szakított és most újabb lépésre szánta rá magát Bratianuék felé. Beavatottak jelentik, hogy Averescu tábornok párhivei a koronázás után részt fognak venni a parlament munkájában is. Averescu maga nem megy vissza a parlamentbe, hanem lemond mandátumáról, amelyet a listán szereplő más néppárti képviselő vesz át. A tábornok eme különös magatartását azzal indokolja, hogy nem mehet be Bratianu parlamentjébe, mert Bratianu Jonel sem vett részt a néppárti parlament ülésén. A tábornok faszban van a miniszterelnökkel, de együtt politikázna.

Makovits F. ékszerész, Arany-ézüst ékszerek, kinczeist és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilliánt legmagasabb napi áron veszek. 1393 Cluj, Wesselényi-utca 20. sz.

Arany-ézüst ékszerek, kinczeist és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilliánt legmagasabb napi áron veszek. 1393 Cluj, Wesselényi-utca 20. sz.

Sama

Az új pa

Jeruzsálem, koronatanács, alkotmányt m kat adott a fő már meg is kormány hiva utasítások nag a cionistákra, ismételtén a mandátumai határoz zésekben

Az utasítás l mondja, hogy elő egyetlen lehet terjeszte van a mandát zsidó nemzeti akadályozhat mondja, hogy minden határ nek kell ellen esetekben a írhatja alá a gyarmattügyi zését meg ne esetek között vándorlás ké hogy

a zsidó nem sére vonat mandatárús ellenőr

és erálta elő srabok és a tiltakozása a ellen.

Ezzel kapcsol avolt forrásb ismételtén inter hogy a Paleszt megkönnyítésé, mányzóval legu sok és sir Heri alkalomból tett gal lehet várni. les kedvezőbb Tudni vélik, ho marosan hatály Ugyanekkor

a tultengő a keznak

hogy ezzel is munkát Paleszt hatóságok legu szállítás és terj ben megjelenő hasug hírekkel zsidók ellen szeptember 22

Tuzifa

Samuel kormányzó Tel-Avivban

Az új palesztinai alkotmány megvédi a zsidó bevándorlást. Betiltották az izgaté arab lapokat

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Jeruzsálem, szept. 26. Az angol koronatanács, amely a palesztinai alkotmányt megállapította, instrukciókat adott a főkormányzónak, amelyek már meg is jelentek a palesztinai kormány hivatalos lapjában. Ezek az utasítások nagy fontossággal bírnak a zsidóknak, mert

ismételten elismerik a palesztinai mandátummal kapcsolatos politikai határozatokból és rendelkezésekből származó jogokat.

Az utasítás 16. szakasza például kimondja, hogy a törvényhozó tanács elő egyetlen olyan határozatot sem lehet terjesztetni, amely ellenében van a mandátum szellemével, azaz a zsidó nemzeti otthon felépítését megakadályozhatná. A 18. szakasz kimondja, hogy a törvényhozó tanács minden határozatát a főkormányzónak kell ellenjegyezni, de bizonyos esetekben a kormányzó addig nem írhatja alá a határozatokat, amíg a gyarmatiügyi minisztérium beleegyezését meg nem kapta erre. Az ilyen esetek közül való például a bevándorlás kérdése, ami azt jelenti, hogy

a zsidó nemzeti otthon felépítésére vonatkozó bevándorlást a mandatáris hatalom közvetlen ellenőrzése alatt marad

és erálta előre ki van küszöbölve az arabok és a kormány bármilyen tiltakozása a zsidók bevándorlása ellen.

Ezzel kapcsolatban azt jelentik be az utóbbi forrásból, hogy a Wead Leumi ismételt intervenált a hatóságoknál, hogy a Palesztinába való bevándorlást megkönnyítsék, sikerrel bívat. A főkormányzóval legutóbb folytatott tárgyalások és sir Herbert Samuelnek ebből az alkalomból tett kijelentése szerint joggal lehet várni, hogy a zsidó bevándorlás kedvezőbb viszonyok közé jut. Tudni vélik, hogy több korlátozást hamarosan hatályon kívül fognak helyezni. Ugyanekkor

a túlfegy arab izgatást is igyekeznek megakadályozni,

hogy ezzel is megkönnyítsék a zsidó munkát Palesztinában. A jeruzsálemi hatóságok legutóbb megvonták a postai szállítási és terjesztési jogát két Berlinben megjelenő arab újságtól, amelyek hang hírekkel akarták a lakosságot a zsidók ellen izgatni. A törvényssék szeptember 22-én ítélték meg annak a

három arabnak az ügyében, aki augusztus közepén egy zsidót agyonlőttek, egy nőt pedig súlyosan megsebesítettek. Azt az ajánlatot, hogy a foglyokat kanció ellenében szabadlábra helyezték, a törvényssék visszautasította. A vádlottak beismerő vallomást tettek, de az ítélet kihirdetését formai okokból elhalasztották.

Herbert Samuel főkormányzó Ros-Hasana előtt meglátogatta Jaffát és Tel-Avivot, ugyancsak Pétach Tikvah kolóniát. Környékében megtekintette a legnagyobb ipari vállalkozásokat és legnagyobb mezőgazdasági fejedelmét ki az elért eredmények láttára. Tel-Avivban az egész lakosság kivonult a kormányzó fogadtatására. Leirhatatlan lelkesedést keltett a tömegben, amikor Diesengoff polgármester üdvözölte a magas vendéget és tudtára adta a tanácsnak azt a határozatát, hogy Tel-Aviv egyik utcáját Herbert Samuelről, egy másikat pedig Balfourról fognak elnevezni. A város megtekintése után a főkormányzó megköszönte a szíves fogadtatást és kijelentette, hogy a mandátum ratifikálása után most már

teljesen bizonyos abban, hogy Palesztina újjáépítési munkája eredményes lesz.

Másnap a főkormányzó meglátogatta Pétach-Tikvát. Itt is az egész lakosság vonult eléje lovas benderiumokkal. A munka mindenütt teljesen szünteti a látogatás ideje alatt és az egész kolónia előjárója üdvözölő beszédekben rámutatott azokra a szükséges intézkedésekre, amelyeket az ország fejlődése megkíván. Ezek között

a legfontosabb a bevándorlási szabadság és a közbiztonság.

Hasonló természetű kívánásokat terjesztett a főkormányzó elé a palesztinai főrabbinátus, amely memorandumban tiltakozását fejezte ki az ellen, hogy a zsidó törvénykezésre ruházott jogok sokkal kisebbek, mint a mohamedán vallásu hatóságoké. Epon ezért sürgetően követelik, hogy a főkormányzó ebben a tekintetben egyenlő jogokat biztosítson a zsidóknak.

Londonból jelentik a Haarenek, hogy az angol kormány határozatából Lawrence ezredes, mint speciális delegátus Palesztinába utazik, hogy a mandátum ratifikálása és az alkotmány proclamálása utáni helyzetet és az újonnan kialakult viszonyokat tanulmányozza, azonkívül megvizsgálja a zsidók és az arabok közötti viszonyt.

Lawrence ezredes, akit a közel kelet és az arab kérdésben kiváló szakembernek ismernek, akoros összekötötésben volt a háború alatt Husszein és Feyszul királyokkal és segítségére volt Feyszulk az arab politika és a szövetségeseikkel való vezetéseiben. A béke megkötése után a gyarmatiügyi hivatal tanácsosának nevezték ki az arab ügyek élére. Ezt a hivatalt nemrég ömaga osslatta fel azzal az indokolással, hogy Mezopotámiában és a többi arab országban olyan a helyzet,

hogy a minisztériumnak ezekre vonatkozólag külön tanácsadó testületre nincs szüksége. Még egy kinevezésről ad hirt egy jeruzsálemi távirat, mely szerint Kliczewakit, Nazaret zsidó rendőrigazgatóját Tiberias helyettes kormányzójává nevezték ki. A kinevezési dekrétumot a napokban hozzák nyilvánosságra.

Néhány nappal ezelőtt Haifában nagyobb földterület vásároltak meg, amelyen egy újabb zsidó városnegyedet fognak felépíteni.

Ujabb revízió alá veszik Kolozsvár lakosságát

Csak román állampolgár kaphat utlevelet

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Még alig van két hete, hogy megnehezítették az utlevélszerzést és tegnap újabb megszorításokat léptettek életbe, melyek még zavarosabbá teszik az amugyis túlkuszált eljárást. A kolozsvári rendőrprefektúrán levő utlevél-ügyształy vezetője rendeletet kapott a belügyminisztériumtól, mely szerint utlevelet ezáltal csak azok kaphatnak, akik a központi lakás-bejelentő hivataltól kapott okirattal bizonyítani tudják, hogy 1914 augusztus elsője előtt költöztek be Kolozsvárra és azóta állandóan itt laknak, nem repatriáltak és nem idegen utlevéllel érkeztek a városba. Azonkívül születési bizonyítványt is kell bemutatni a hivatalnál, amely az utleveleket csakis e feltételek mellett állíthatja ki.

Popovici rendőrprefektus ezzel a rendelettel kapcsolatban kijelentette az Uj Kelet munkatársának, hogy az újabb megszorítás csak az eddigi anomáliákat akarja kiküszöbölni.

A rendőrprefektúrán csakis román állampolgárok és kolozsvári illetőségek kaphatnak utlevelet. Mindent a polgármesteri hivatal által kiállított bizonyítvánnyal kell igazolni. Azok, akik a háború óta jöttek be Kolozsvárra, köztük az emigránsok is, csak a belügyminisztériumtól kaphatnak utlevelet. Az eziránti kérvényeket a minisztériumnak címezve szintén a prefektúrához kell beadni, mely a saiguranca véleménye-ésével a minisztériumba terjeszti fel a kérvényeket.

Eddig az eljárás teljesen világos és érthető volna, de a központi bejelentőhivatalnál az utlevélszerzés teljesen megakad. Kolozsvár lakosságának túlnyomó többsége nem felel meg a rendeletben megkívánt feltételeknek és aki a bejelentő hiva-

talhoz beállit, hogy az utlevélhez szükséges igazolványt megszerze, legtöbb esetben elutasítják, mert csak az utolsó öt-hat évben került Kolozsvárra. Sőt olyan esetekben, amikor valakinek megvan ez az irata, ha nem felel meg az új rendelet követelményeinek, megsemmisítik az igazolványát. Erre a célra most kettős ellenőrzést indított be a rendőrség, amelyről Michnea, a központi lakás-bejelentő hivatal főnöke a következőket mondotta munkatársunknak:

— Az ellenőrzésre 54344 S. számmal rendeletet kaptam a belügyminisztériumtól, amely előírja, hogy az összeírásokról kiállított bejelentőív adatait ellenőrizni kell. Az alaposság kedvéért

kettős felülvizsgálat alá vesszük a jelentkezéseket.

Egyfelől utcánként beidézünk naponta 10-20 embert, akinek hiteles okiratokkal igazolnia kell a tavalyi összeírásokról bemandott adatait. Sok ilyen állampolgár van ugyanis, aki születéshelyét most Romániához tartozó helyiséget jelölt meg és más adatait is megváltoztatta. Az akkor ilyen adatok alapján kiadott személyazonossági igazolványokat, amelyeknek állampolgársági bizonyítvány jellegük van, meg fogjuk semmisíteni s az illetők ellen elsősorban közokirathamisításért indítunk eljárást, azután pedig — amennyiben foglalkozásuk nem köti ide őket — mint nem kívánatos egyéneket eltávolítjuk a városból, ha román állampolgárok, ha pedig idegen az illető, akkor el kell hagynia az országot. Azokra nézve,

akik politikai okokból élvezik a román állam vendégjogát, a saiguranca ad felvilágosítást.

Az ellenőrzés másik részét az utlevélształy bonyolítja le a már ismertetett módon. Hogy azokkal mi lesz, akiknek az állampolgárságért folyamodó kérvénye már hónapok óta hever a minisztériumban, senki sem tudja. Hasonló tájékoztatlanág van azok ügyében is, akik a versaillesi békeszerződés értelmében román állampolgároknak tudják magukat, mert a szerződés életbelépésének napján már itt laktak és azóta más állampolgárságot nem optáltak, sőt sokan tagjai a román hadseregnek is. Letelepdesi engedélyt a város csak állampolgároknak ad, állampolgárságot viszont csak az szerezhethet, akinek letelepdesi engedélye van. De ezenkívül számtalan függő eset van, amelyet még nem intéztek el és ezzel csak fokozzák a közönségnek amugyis nagy tájékoztatlanágát.

— Meghalt a budapesti újságíróegylet titkára. Budapestről jelentik: Szaló Sándor újságíró a Budapesti Újságíró Egyesület titkára tegnap itt meghalt. Az elhunyt vidéki újságíró volt és hosszú ideig szerkesztette a „Pécsi Napló” és „Somogyvármegye” című lapokat. A forradalom után került Budapestre.

Engross FISCHER Engross

a tordai üvegyár vezérképviselete és főlerakata

Azonnal kapható raktárról

1 l. füredi üveg, 0.7 l. rajnai üveg,
0.5 " " " sörös palack
gyógyszerüveg gömbölyű és hat szegletes
100 gramtól 1000 gramig és mindennemű préselt üvegáruk,

fehér és színes porcellán áru

Engros raktárból, ahová saját vasúti vágány vezet, kombinált vagonokat promt szállíthatok. A tordai üvegyár részére mindennemű rendeléseket felveszek és árajánlatokat teszek.

Főüzlet: **Cluj, Piata Unirii 13. sz.**
Telefon: **10-02.**
Városi üzlethez: **10-03.**
Raktárhoz: **10-03.**

1423
Fióküzlet: **Tg-Mureş, Regele Ferdinand 7.**
Telefon: **2-97.**

Tüzifa házhoz szállítva: 4 méter vegyes 500 lei, 4 méter hasábos bükk vagy tölgy 850 lei, 100 kg. hasábos bükk vagy tölgy aprítva 40 lei, 100 kg. vegyes 34 lei. Telefonszámok 401-290

Frenkel Mór fatelepe

HIREK

— Ma van az ügyvédi kamarai választás. A kolozsvári ügyvédi kamarának az ügyvédi rendtartás értelmében ez év július havában kellett volna megtartania tisztújító közgyűlését. A közgyűlés első részét meg is tartották, azonban a választásokra nem került a sor azok miatt a heves jelenetek miatt, amelyet az egymással szemben álló pártok rögtönöztek. A választásokat megelőzőleg tudvaleg az egyik kolozsvári ügyvéd egy rőpiratot adott ki, amelyben az elnökségről nem a leghizelgőbben nyilatkozott. Akkor óriási korteskedés folyt a megválasztandó tisztviselők érdekében. A választmány egyes tagjai állítólag beutasták a vidéket, s úgy gyűjtötték össze a szavazatokat a választásra. Mindennek dacára azonban a választást nem tartották meg és hosszabb vita után azt a hó 30-ára, szombatra halasztották el. Az új választásokat tehát ma délután három órakor tartják meg a városi közgyűlési termében. Ez iránt a közgyűlés iránt már korántsem nyilatkozik meg olyan nagy érdeklődés, mint az előző iránt. Akkor három párt három különböző listát állított össze, ma pedig csak egy van forgalomban. Valószínűleg egyhangulag ez fog keresztülmenni. A tisztikar névsora a következő: Elnök: id. Isaac Aurél, alelnök: dr. Ötvös Lajos, titkár: dr. Pop Dénes, ügyész: dr. Pop Vazul, pénztárnok: dr. Tauber Farkas, választmányi tagok: Pordea Gyula, Visky László, Porutiu Bálint, Róth Hugó, Dragomir Sándor, Fischer Tivadar, Tripa János és Nemes Simon. Pótagok: Román Valér, Bruckner Antal, Fábuss István és Blaga Aurél.

— Kolozsvár villanyvilágítása. Megírtuk, hogy Kolozsvár városának ez év végén jár le a Ganz-gyárral megkötött szerződése. A város a világiatási üzemét saját kezelésre akarná átvenni, minthogy azonban erre megfelelő adminisztrációja nincsen, azt szeretné, ha a Ganz-gyár régi szerződését három hónapra meghosszabbítaná. Viszont a gyár a maga részéről csak legalább egy éves kötelezettségre vállalkozik, erre is csak abban az esetben, ha a villamosági műveket a város terjeszkedésének arányában kibővíti.

— Kolozsvár kenyérellátása. Megírtuk, hogy néhány héttel ezelőtt dr. Julian Pop polgármester Bukarestben járt a város buza és lisztellátása dolgában. Annakidején szó volt, hogy egy nagyobb gabonaszállító szindikátus szerződést akar kötni a városal bizonyos mennyiségű gabonának maximális áron való szállítására. A városi tanács ma délután tárgyalta ezt az ügyet és megállapodott abban, hogy a vállalat havonta 150 vagon gabonát fog nyolc hónapon át szállítani a városnak. A szállítás finanszírozását az Albina vállalta.

— Ivánffy Jenő temetése. Budapestről jelentik: A Nemzeti Színház előcsarnokából esütörtök délután három órakor temették el Ivánffy Jenőt. A szertartást Nemes Antal püspök végezte. Hevesi Sándor igazgató a Nemzeti Színház, Fáy Szeréna a színház tagjai, Pekár Gyula a Petőfi-társaság és Ferenczy Zoltán a Kisfaludi-társaság Shakespeare-bizottsága nevében mondott gyászbeszédet.

— Bethlen gróf a magyar egyenlőségről. Budapestről jelentik: Bethlen István miniszterelnök fogadta a „Düsseldorfer Nachrichten” munkatársát, aki előttem kijelentette, hogy Magyarországon ma senki sem gondol arra, hogy faji, nemzeti és vallási megkülönböztetést tegyen a polgárok között. A kijelentés ugyanakkor történt, amikor keresztény koncentráció indult meg a politikában a faji elkülönítés jegyében Bethlen István zászlója alatt.

— Minden cionistának el kell olvasnia Nachum Szokolov művét, az „Uj Zsidó”-t.

— Önbiztosításba veszik a középületeket. Aradi tudósítónk jelenti, hogy Arad városi tanácsa meg akarja szüntetni a biztosító intézetekkel fenálló kötelékeit és önbiztosításba veszi a város középületeit, vagyis azt az összeget, amit eddig az intézeteknek fizettek, szentül a város házépítész-rába kerül. Az aradi magisztrátus már érintkezésbe lépett Kolozsvár, Brassó, Temeşvár és más városok vezetőségével, hogy hasonló eljárás után viszontbiztosítást kössenek egymással.

— Aradon is baj van a piaccal. Mint nemrég Kolozsváron a Széchenyi-tér áruszállás, most Aradon is baj van a Szabadság-térrel elhelyezett piaccal. Az áthelyezés ugyanis nagy konsternációt keltett a Szabadság-téri kereskedők körében, akik azt állítják, hogy a piac áthelyezése a város megölte az ottani forgalmat és kijelentették, ha a tanács meg nem változtatja határozatát, kénytelenek lesznek az adófizetést megszüntetni. A piac, vagyis a Tókhelyi tér környékén levő kereskedők persze hallani sem akarnak róla, hogy visszahelyezzék a piacot. Ezért a város az érdekeltek bevonásával ankétot hívott össze, mely bizottságot delegált, hogy nyolc napig megfigyelje az új piacot és amennyiben megállapítanak, hogy nem felel meg, a piacot visszahelyezik a Szabadság-térre.

— A szabadkai politikai pör tárgyalása véget ért. Szabadkáról jelentik: Az irredenta pörben tegnapi hozta meg a bíróság az ítéletet. Karghat és Sárjai Szabót tizenöt évi fegyházra ítélték, hat vádlottat öt évre ítélték, a többi felmentették.

— Pétervár ismét világváros. Oroszországba újra bevonult a nagytöke és ennek megfelelően Pétervár, a volt főváros, ismét visszanyeri nyugateurópai külsőjét. Szovjetországból visszatért utas beszéli a „Neue Freie Presse”-nek: Az újra megnyitott három nagy szálló mellett most nyitották meg a Hotel de l'Europe szállót és éttermet. Párisi nagyszálló nem nyújthat nagyobb kényelmet. Frakkos pincérek, minden kényelemmel berendezett szobák, női zenekar. Az új luxus-szálló ára is „európaiak”. Egy félliteres üveg bajor sör hétfelmillió rubel, a sört a németek félmillió rubelért adják, de a vám félliterenként négy és félmillió rubel. Játékkaszinója is van a nagy szovjetvárosnak; a montekarólival bátran versenyezhet. Az asztaloknál mesébe illő ézegeteket nyerne és veszítenek éjjelként. A könnyű szórakozásokat is megtalálja a pétervári „proletár”. Varieté, kabarék és orfeumok egész sora áll rendelkezésre. Így az „Anyacárnó” orfeumban új táncosillagok mutatnak be orosz nemzeti táncokat. Pétervár ismét „szülők”, a proletáriátus diktatúrája, — láthatólag — szintén.

— Újabb vasúti katasztrófa. Nagyszébenből jelentik: A Nagyszében-Bukarest közötti személyvonat tegnap éjjel Aricesti állomás mellett kicsiklott. Négy kocsi teljesen összetört. Az utasok közül többen megsebesültek. Ramnicu-Valceából és Pietra-Oltából segélyvonatokat küldtek a helyszínre. A forgalmat csak 8 órai késéssel lehetett helyreállítani. A forgalom helyreállítása után rövid idővel majdnem újabb nagy katasztrófa történt. A verciorvai 120. sz. személyvonat szembetükkölt a 13. sz. gyorsvonattal. Csak nagy szerencsének köszönhető, hogy a vonatokat az utolsó pillanatban sikerült megállítani.

Szörmék mûvészies feldolgozása

Déri Lajos,

Cluj, Strada Memorandului (volt Unió-utca) 3.

Eredeti modellek!

Telefon 12-12.

— Mazkiradományok a Tarbut javára. A Tarbut egyesület központi irodájában ma egy kis gyűjtőívét nyújtották át, amely megható dokumentum annak, milyen meleg ragaszkodással viseltetik a zsidóság ezen intézménye iránt. Elküldött hozzártatózók lelkiüdvéért mutatnak be ezen az íven, a jomkipuri mazkir alkalmával, áldozatot a zsidó iskola-ügy, a Tarbut oltárán. Egyelőre még csak a lelkigazdagok mozdultak meg, de hisztek, követni fogják a példát a többi gazdagok is. Így a gyűjtőív: Megbold. Mózes Ábrahám és neje lelküdvéért lányuk 40 lei, megbold. Mózes Áron és neje lelküdvéért 30, megb. Mózes Jakab, Barnát, Sarah, Johanna és Henriette lelküdvéért örvérük 30 lei, megb. Barnát Jakab és neje és Nándor fiuk lelküdvéért Király József 10 lei, Zeyben Ger sonért Geró Zoltán 10, Legmann Józsefért Legmann Regina 10, Schwartz Simonnéért Schwartz Ignác 10 lei, Kappel Tilda és Salamon Baruchért Salamon Mihályné 40 lei.

— Robbanás egy olasz lőporraktárban. Speziából táviratoznak: A múlt éjjel óriási vihar volt. A villám belesapott Falcona erdő lőporraktárába. A robbanás tizenhat kilométernyi körletben fekvő községeket elpusztította. Első jelentések több száz halottól és sebesültől szólnak. Ezek legtöbbje munkás, akik a speziali arzenálban és egyéb gyárakban dolgoztak. A nagykitörésű „Fiat” gyárat, mely az erdő mellett fekszik, a robbanás elsöpörte a föld színéről. Az újabb jelentések egyre nagyobb arányúnak tüntetik fel a szerencsétlenséget. Eddig százhatvan halottja és hatszáz sebesültje van a robbanásnak.

— Leégett a pozsonyi kátrány-lemezgyár. Pozsonyi tudósítónk jelenti: Vasárnap délután egy órakor a pozsonyi Menz-féle kátrány-lemezgyárban tűz ütött ki, amely percek alatt a gyár összes helyiségeibe átcsapott. A tűz eddig ismeretlen okból, a gyárnak ugynevezett papirhúzó-műhelyében tört ki. A raklár hatalmas kátránypapirkészletei néhány perc alatt lángban állottak. A tűz híre a városban hamarosan elterjedt, annál is inkább, mert halledtan nagyszágban imbolygó, koronafekete füstfellegek borították be az eget. Amikor a tüszöltőség a tűz helyszínére érkezett, a gyár összes benzolhordói felrobbantak. A robbanások és az óriási hőség miatt a mentési munkálatok csak a gyár mellett fekvő házak és a Grüneberg-féle nagy fetelep megmentésére szorítkozhattak. A városban eleinte az a hír terjedt el, hogy a pályaudvar gyulladt ki. A rendőrség a tűz hallatára összesereglett embertömeg miatt kénytelen volt katonai segítséggel az összes mellékutca forgalmát lezárni. Délután háromkor robbantak fel az utolsó benzolhordók. A kár még nem állapítható meg, valószínű, hogy néhány millió koronára rug. Menz gyártulajdonos a tűz kitörése előtt fél órával elutasított Pozsonyba.

— Miért nincs víz a Kövespad-utcában? (Panaszos levél.) Kaptuk a következő levelet: Künn, a Hóhat nevű városrészben, a Honvéd-utca egyik elágazása a Kövespad-utca, melynek lakói immár egy hete vannak víz nélkül. Ugy történt, hogy a múlt vasárnap éjjel néhány ittas legény letörte az utca egyetlen kutját. Másnap felmentünk a vízvezetési mérnökséghez, ahol azt a választ kaptuk, hogy addig nem javítják meg a kutat, amíg ki nem derül, hogy kik rontották el. Azóta víz nélkül van az egész környék és mindenki rettegve gondol arra az esetre, ha tűz ütne ki

azon a vidéken, milyen katasztrófa lehetne abból, hogy nincs víz. Szaraim szives közlését kéri: több Kövespad utcai lakos.

— Megszűnt napilap. Aradról jelentik: Az „Arad és Vidéke” című legrégebb politikai napilap a holnapi napon megjelenését megszünteti. A lapot 1880-ban alapította Gyulai István. Első szerkesztője Varga János volt. Az utolsó kiadók, Lányi és Pichler szerveztelen munkásokkal dolgoztattak, amiért az aradi szervezet a lapot bojkottálta. Ezek a sakklatások és az ezzel járó gazdasági bajok most a lap megszűnését idézték elő.

— Rendőrségi hírek. Lásb Simon kolozsvári lakos feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik Malom-utca 14. alatti házából tizenkétezer lei értékű szövetet és ruháneműt loptak el. — Glück Hermann kereskedő feljelentette utazóját, Járai Mártont, aki Szamosújváron 4300 leit vett fel felhatalmazás nélkül Kerekes Árpád ottani kereskedőtől. A pénzt elcsikasztotta a megszökött. Glück ma táviratot kapott Nagybányáról, amelyben Wieser nevű ottani ismerőse értesíti, hogy Járait letartóztatták Máramaroszigeten. A kolozsvári rendőrség megkeresést intézett az szigetért, kösöljék vele, hogy Járait milyen ügyből kifolyólag fogták el. — Telegdy Olga magántisztviselő nő magánlakásértés című feljelentési tett házigazdája, Hans Sándor str. Petran (Görögtemplom utca) 3. alatti lakos ellen, aki állandó kellemetlenkedésekkel zaklatja. Legutóbb letörte a lakás ajtaját és csak napok múlva tette vissza a minden eszközzel arra akarja kényszeríteni, hogy kiköltözzék a lakásból. A rendőrség mindegyik esetben megindította az eljárását.

— Laurian Nicorescu. Olyan név, amely a művészet világában szokatlan. Nicorescu tegnap este mutatja be disztigvált közönség előtt éneklő képességeit. A fiatal művész lágy, iskolázott hangjából erő és szépség árad. Aló regisztere telive a legfinomabb lírával. A Traviata és Alarcosból egy-egy áriájában nagyszerű és elragadó baritonja teljes pompájában érvényesül és a prefektúra dísztermének közönsége valószággal tombolt minden egyes ária után. A végén a műsört megkelelt taldania a Sevillai borbély Figaró-áriájával, amelyben éneklő nyelvességgel bravurozott. A fiatal művészt, aki hétfőn Aradon a Kulturpalotában fog énekelni, az egyetemi ifjuság vállaira emelve ünnepelte.

* Autó-személyfuvarok. Mindig olcsóbb mint máshol. Perry Ford. Telefon 999. Calza Rogele Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 99.

Most jelent meg!

Kaczér Illés legújabb könyve

A vakember

© tükre ©

Tizennégy mesteri novella

Művészi kiállításban ára 16 lei

Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályában

Iskolaruhák Raglánok

nagy választékban megérkeztek 1360

Neumann M.

cégnél, Cluj, Piata Unirii No. 14. Pótér

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára Eladás nagyban és kicsinyben.

Vidéki megrendeléseket postán és közliék

SE

Az Un

atle

M

- A

Október

kes sportpr

az erdélyi é

Az ifjusági

tosságu első

noki mérkő

létikai vers

gramot.

Kolozsv

mésodosztá

labdarúgók

napjuk lesz.

Az Elit

csapatának

Sándor szö

A CCFE

tainak bajn

bíráskodása

A Hagi

csapatának

lehet az ifju

nagyfontos

Domsz szö.

Az Univ

versenye les

dező egylet

Marosvásár

völgye legje

a kolozsvári

ban dicsőség

kon kívül a

val indol. A

ját a nevezé

vasárnap sz

Szamosuj

vári Assoula

fályu bainok

Köncs Radó

Désén a

Academia

bajnoki mér

vetségi bíró

Marosujvá

és a Tordai

rátságos mér

Nagyvár

tervezett Nag

lott csapatai

elmarad, me

szorgos utá

megszerezni

Egység

Szinhedrion

A kar

ismeretes,

tette, hogy

eleges zsid

világkongr

kérdést,

zsidó pol

tízéztámi

olvasói a

keresztül

lényegét,

ciszitika le

hogy a vil

íteltük. R

iró és ess

leglelkese

6 an már

közönség

oinkben c

mondta el

hozzánk, e

jut, amely

hanem na

fogását is

Epen he

egy heber

zsidó kongr

hedrion lebe

összehívását

sokan mege

a cionisták

magam min

harcoltam a

egy ahogy k

hol héberül.

Mikor a

hogy Chain

SPORT

Az Universitatea országos atlétikai versenye

Mi lesz vasárnap?

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Október 1-én, vasárnap igen érdekes sportprogram kerül le bonyolításra az erdélyi és bánáti sportterületeken. Az ifjúsági szövetségi díj és nagyfontosságú első- és másodosztályú bajnoki mérkőzések mellett igen kiváló atlétikai verseny gazdagítja a sportprogramot.

Kolozsvárt pihennek az első- és másodosztályú csapatok, az ifjúsági labdarúgók azonban mozgalmasságnak napjuk lesz.

Az Elit és Universitatea ifjúsági csapatainak bajnoki mérkőzését Petrán Sándor szöv. bír. vezeti.

A CCFR és KMTE ifjúsági csapatainak bajnoki küzdelme Vida Andor bíraskodása mellett kerül előtérre.

A Hagibbor és KKASE ifjúsági csapatainak találkozója döntő befolyású lehet az ifjúsági bajnokság sorsára. A nagyfontosságú mérkőzést Feltmann Dersó szöv. bír. vezeti.

Az Universitatea országos atlétikai versenye lesz a nap szenzációja. A rendező egyetemen kívül Arad, Temesvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és a Zsil-völgye legjobb atlétái adnak találkozókat a kolozsvári versenyen. A Petrosényiban díszöslegesen szerepelt KAC atlétái közül a KKASE is teljes gárdájával indul. A verseny részletes programját a nevezésekkel együtt az Uj Kelet vasárnapi számában közöljük.

Szamosújvárt a Sparta és a kolozsvári Aesculap csapatainak másodosztályú bajnoki mérkőzésének vezetésére Konce Rudolf szöv. bírót delegálták.

Désen a DMTE és a kolozsvári Academia Comerciala másodosztályú bajnoki mérkőzését Grimm Kálmán szövetségi bír. vezeti.

Marosújvárt ma, szombaton az MSE és a Tordai SC csapatai tartanak barátságos mérkőzést.

Nagyváradon az október elsőjére tervezett Nagyvárad-Debreceen válogatott csapatainak nemzetközi mérkőzése elmarad, mert a nagyváradai szövetség szorgos utánjárás dscára sem tudta megszerezni a beutazási engedélyt, am-

Az angolok kiűrik Konstantinápolyt

Kemál nagy erővel menetel a főváros ellen

- Az Uj Kelet tudósítójától -

London, szept. 29. Lloyd George minisztertanácsot hívott össze. Katonai szakértők ismertették a kisázsiai helyzetet. A beérkezett hírek szerint a törökök erős csapatokat vonnak össze a semleges zóna környékén és nagy erővel menetelnek Konstantinápoly ellen. A minisztertanácson felvetették azt a kérdést, hogy Kemál támadásai ellen tarthatja-e magát Konstantinápoly? Egyöntetlen az az álláspont kerekedett felül, hogy

Konstantinápoly nem tarthatja magát s ki kell űriteni.

Ez a hír lesújtó hatással volt Londonban. Komplikálja a helyzetet az, hogy Konstantinápoly angol parancsnoksága nincs tisztában a dolgokkal, s azonos híreket küld a kemalisták közlönyeiről. Kemál politikai szándékairól a konstantinápolyi antantképviselők sem tudnak megbízható információkat. Hírlik, hogy Kemál háborút akar a szövetségesekkel, egy másik jelentés szerint meg akar jelenni a keleti konferencián és engedelmények árán is kész megegyezni. Londoni kormánykörökben elkészültek Kemál újabb kedvezőtlen válaszára. Minden jel arra vall, hogy

lyet a bukaresti központi szövetségnek, az országos saiguranca vezetőjének és végül a külügyminisztériumnak kell látatkozni. A nagyváradai szövetség október elsőjére Arad válogatottjait szeretne volna lekötöni, az erre vonatkozó tárgyalások azonban nem jártak kedvező eredménnyel.

Aradon a CAMP (Petrosényi SC) és a Gloria CFR csapatai tartják meg elsőosztályú bajnoki mérkőzésüket. Ezen a rapon kerül előtérre az Egyetértés és Victoria másodosztályú bajnoki mérkőzése is.

A futballmérkőzések mellett az AMTE országos kispárversenyt rendez meg, amelyen 4000 m. megnyitót, ifjúsági, oldboys és vigaszverseny, 8000 m. egyleti sárt és junior és végül 20 km. főverseny kerül előtérre. Vulkánban a VSC és az AMTE csapatai mérkőzést rendeznek az elsőosztályú bajnokságért.

Temesvárt a Kínirsi ifjúsági atlétikai versenyt rendez, amelyen az ifjúsági bajnoki versenyekre előírt stan-

Kemál elhatározta Konstantinápoly és Trácia erőszakos megszállását és nem törődik semmilyen jegyzékkel vagy konferenciával.

Számolnak vele, hogy tekintet nélkül a semleges zónára, a kemalisták megszállják az ázsiai tengerpartot. Vátozatlan a felfogás. Különösen az utóbbi Kemál-terv végrehajtása esetén Angliának fegyveresen kell fellépnie. Londonban arra törekkeznek, hogy minél nagyobb görög erők menjenek Tráciába.

A keleti válság tetőpontja a görög-török csapatok elkerülhetetlen tráciai összecsapásához lesz.

"Chicago Tribune" jelentése szerinti Haid heg, Kemál képviselője közölte, hogy Csanak egyrészt a kemalisták megszállták. Az angolok előbb löni akartak a törökökre, de később azaz a megokolással, hogy a törököknek ugyan ozenek offenzív szándékai, nem akadályozták meg a osznaki bevonulást. Argorából jelenti a Havas-ügynöközég: Hivatalosan közlik, hogy Keitisen szigetét és a hisziaszi part közelében több más szigetet a törökök megszállították.

dardok előírt díszes kiviteli plakettel jutalmazták.

A nap szenzációja Kolozsvár és Temesvár válogatott csapatainak városközi mérkőzése lesz, amely előreláthatólag szánalmas eredménnyel fog végződni és csak arra lesz alkalmas, hogy kompromitálja a kolozsvári futballsport hírnevét. A súlyos nagyváradai vereségek után teljesen felesleges lesz a kolozsvári válogatott csapatot újabb kudarcba kényszeríteni.

Labdarúgás

Összeállították Kolozsvár válogatott csapatát. A Temesvárt október elsőjén előtérre kerülő városközi válogatott mérkőzésre Kolozsvár csapatát dr. Morar Tecfil szövetségi kapitány a következő játékosokból állította össze: Szalmári, Mann, Kovács Pál, Chifor, Végh Kami, Silyei, Ráduch, Takács, Guga, Major és Szász. Tartalékok: Bercini és Schultz. A szövetségi kapitány Kovács helyett behívádnék eredetileg

Chifort jelölte, a fedezetorba pedig Marczinkieviczet állította be, utóbbi azonban szolgálati elfoglaltsága miatt nem utazhat le Temesvárra és igen kétséges Szatmári szereplése is, aki nincs fitt testi kondícióban. A mérkőzést, amely előreláthatólag a kolozsvári csapat súlyos vereségét fogja eredményezni, Litz József patrosényi, vagy Markovits Miksa aradi szövetségi bír. fogja vezetni.

Leszerelt futballisták. A Craiovában katonáskodó erdélyi és bánáti futballisták közül Pálfi, az MTE kitűnő centerhalflja, Feuermann Mór (Hagibbor), Licker I. (ATE), Licker II. (Vukán), Madas és Chidiosan (Bihorui), Popoviciu (Universitatea), Somlyai (KAC), Müller (Temesvári FC) és Popa Aurél (Universitatea) leszerelték és elfoglalták helyüket régi egyesületeikben.

A bírókildés új szabályai. Az Országos Bírák Testülete alakuló közgyűlésének határozata értelmében a kolozsvári kerületben már életbe léptették a bírókildés új szabályait. Minden nyilvános mérkőzés irásában, felelős egyesületi vezetők aláírásával és az egyesületi bélyegzővel ellátva legkésőbb szerda estig bejelentendő az illetékes kerületi bíró albizottságának, amely - barátságos mérkőzéseket kivéve - az összes mérkőzésekre hivatalból küld ki bírót. A mérkőző csapatok intézőinek a bíró személyére nézve továbbra is megmarad a szabad választás, illetve közös megállapodás joga, a megállapodás azonban irásában, a két intéző aláírásával és az egyesületek bélyegzőjével ellátva, legkésőbb szerda estig a kerületi albizottságokhoz be- terjesztendő. Közös megállapodás esetén a bírókildésbizottság köteles a közös egyetértéssel választott bíró delegálni. A kolozsvári bíróalbizottság ezután is kéri és figyelmezteti az egyesületi intézőket, hogy az Országos Testületnek a bírókildés kérdésében lefektetett szabályait a legszigorúbban tartásukba és hajtsák végre, mert még alaki mulasztás esetén is viselniük kell azt az esetleges hátrányt, hogy a bejelentés formai és alaki hiányossága miatt nem a közös megállapodással kiszemelt bíró delegálják mérkőzéseik vezetésére. A bírákat pedig újlag felhívja a bizottság, hogy sürgősen jeler tsák be, hogy egy évre visszamenőleg mely egyesületeknek voltak tagjai és klubtagságuk mellett nem töltötték-e be intézői vagy amatőr tréneri tisztviséget.

Egységes zsidó front

Szinhedrion vagy világgongresszus

A karlsbadi konferencián, mint ismeretes, Chaim Weizmann kijelentette, hogy meg kell alkotni az egységes zsidó frontot, de ezt csak a világgongresszus alkothatja meg. A kérdést, amely súlyánál fogva a zsidó politika központjába került, tisztázni kell. Hogy az Uj Kelet olvasói a leghivatottabbak felfogásán keresztül ismerhessék meg a kérdés lényegét, megkérítettük a zsidó publicistika legkiválóbbjait, mondják el, hogy a világgongresszusról mi az ő véleményük. Ruben Breinin, a jeles jiddis író és esszéista, aki az eszme egyik legteljesebb propagálója, szeptember 6-án már nyilatkozott az Uj Kelet közönségének. De mert ebben a cikkben csak a maga felfogását mondta el, újabb cikkeket juttatott el hozzánk, egy nagyon érdekes inter- jut, amelyben már nem a maga, hanem más vezető egyéniségek felfogását ismerteti.

Epen huzsonöt esztendeje, hogy egy héber értekezésben felvettem a zsidó kongresszus gondolatát. A sinhedrion lebegett előttem és ezek az összehívásait sürgettem. Az eszmét sokan megellenézték, olyanok is, akik a cionisták legjobbjai közül valók. Én magam mindamellett kitartottam és harcoltam az eszme megvalósulásáért, úgy ahogy lehetett, hol jiddis nyelven, hol héberül.

Mikor a minap megjött a jelentés, hogy Chaim Weizmann a világgon-

gresszus összehívása, illetve az egységes zsidó front megalkotásának szükségessége mellett nyilatkozott a karlsbadi konferencián, érihető ilkesedésre buzdultam, mert hiszen az én eszmem diadalmasodott ebben az állásfoglalásban. Igaz ugyan, hogy én márc. 10-én, a legteljesebb fórumról álmodoztam egy negyed évszázadon keresztül. Én egy általános világgongresszust propagáltam, egy általános sinhedriont, amely döntően a zsidóság összes függő ügyei és problémái fölött, míg a Karlsbadban elhatározott világgongresszus csak a Palesztina-kérdésre korlátozódna. De míg ebben a szükségességet programban is látom a nagy világ-idea megvalósításának a kezdetét; látom, hogy a gondolat, amelyet csakig csak szép fantáziáimnak teríttek, utat tör magának és jó kemény bordák kítik össze a fantasztikus légvárat.

Abban az órában, mikor a karlsbadi konferenciának határozata hozzám eljutott, történetesen látogatóm voltak, jelentékeny emberek, akik ugy a zsidóságban magában, mint a szociális életben is különféle irányzatot követnek. Hogy nekik valamilyen dologról egységes felfogásuk legyen, azt kizártnak kellett tartanom, de épen ezért voltam kíváncsi, hogy ő bennök milyen hatást kelthetett a határozat. A diskusszió kerete, a barátságos alkalom és egymáshoz való viszonyunk is kikoposolta a társalgástól a diplomatizáló óvatosságot, mindenki csintén és a szíve szerint nyilatkozhatott, úgy hogy az itt kialakult gondolatok még csintén- güknél fogva is értékesek és meg-

érdemlik, hogy szeressen róluk tudomást a zsidó közvélemény is.

Legelőször egy világgongresszus ismert originális zsidó gondolkozó fejtette ki a részleteit. Kevés tudunk van, aki ő nála jobban ismerje a zsidó filozófiát. Sokat foglalkozott a nagy zsidó problémákkal és érdekes filozófiai sziztémába igazította a világgongresszót. Cionista, bár nem tagja a szervezetnek. Megfontoltan és komolyan ezt mondta:

Zsidó világgongresszust akarunk? Én megam ettől keveset remélek. Nagy dolgokat és nagy ideákat nem kongresszusokon szoktak megvalósítani. Divatban van, de csak annyit ér, mint más divat. Azok a zsidók, akikről valamit várnunk lehet, nem lesznek ott, oda azok fognak eljönni, akik a maguk számára várnak a kongresszustól valamit: állást, tisztséget, egyebet. Vagy azok is, akik valamit megakadályozni akarnak. A kongresszus olyan hely, ahol ellipszoidják az ideákat, a véleményeket, elvizekítik és elszorvasztják a tereteket és ahol lehetőség nyílik osztzkodásokra, vitakodásokra és széthúzásokra, csupa olyan dologra, ami az eszmét a céljától elsodorja. Sok lehetőséget ad a kongresszus, de leginkább csak a parazitáknak, a zsidó nép köz- tosainak.

Utána egy Amerikában nevelkedett praktikus, gazdag kereskedő fejtette ki a nézeteit:

Nem vagyok filozófus, mélyebb fejtegetésbe nem bocsátkozom. Jónan, praktikus eszem szerint nézem a dolgokat és erről a kérdéssel azt tudom: a zsidó világgongresszusunak csak úgy

van értéke, ha elő tudja teremteni azokat a számlálatlan milliókat, smik a zsidó nemzeti ottkon kiépítéséhez szükségesek. De a kongresszus hogyan teremtheti elő ezt a reppant fedezetet? Ugy képelem el a dolgot, hogy felszöndülnek a világgongresszusra éles- essű és éles nyelvű fiatal emberek (a szöszéket csak azok hódítják meg), fiatal emberek Lengyelországtól, Galiciából, Oroszországtól, Németországtól, ragyórszában olyanok, akik csak teng- nek-tergnek és fantaszták. A kongresszuson ők lesznek a bigondolók. Ter- veiket csinálnak és javaslatot terjesz- tenek elő, hogy minket, akiknek van valamink, még nagyobb áldozatokra kényszerítsenek.

Ne bolondítsuk egymást. Ha pénz- ről beszélnek, csak mi reánk, amerikai zsidókra gondolnak. A többiek, a más országokból való zsidók nem számítanak, mert vagy nincs értéke a pénzüknek, a millióik centet ér, vagy még keve- sebbet; vagy van pénzük, mint az angol, francia zsidók, de ezek nem akarnak adni és kevesebb fctják elő- mordítani a világgongresszus oájait. Más szóval: azok a derék fiatalembek a tenger túlsó partjáról meghozták a határozatokat, de a pénz nekünk, amerikai zsidóknak kell előteremteni. Ők osztották ki a szerepeket és jól osztották ki. Ők az okosok, terveket csinálnak, nagyhangu rezonanciákat hoz- nak és pénst követelnek, mert tudják is kitől követeljük. Tőlünk persze, mert nekünk van. És mi amerikai zsidók, mi farsagtlan, elfalazott agyu, nagy és tömött szöbü amerikaiak, csak pénst

meg!
b könyve
ember
novella
ára 16 lei
Uj Kelet
ban
ak
ban
1380
M.
Piata
Fötör
2. sz.
ostán és közölték

KÖZGAZDASÁG

Felbomlik a tojáskereskedelem

A kormány nem oldja fel a kivitt tilalmat. Többszámú veszteség. Tojásmportra fog szorúlni Románia

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az erdélyi kereskedelmi körökben egyre fokozódó érdeklődéssel tekintenek a kormány intézkedései elé, amelyek a tojáskivittelt volna hivatva ismét lehetővé tenni, de amely intézkedések a kormány értelmetlen magatartása miatt még mindig késnek. A fennálló kivitteli tilalom nemcsak a tojáskereskedelmet fenyegeti teljes felbomlással, de arra is alkalmas, hogy nem is hosszú idő múlva tojáshozatalra utalja Románia lakosságát, holott a tojás mindenkor jelentős exportcikke volt ennek az országnak.

Az Averescu kormány idején, mint ismeretes, a tojás kivitele teljesen szabad volt, de a liberális kormány uralomra jutásakor a „nemzeti gazdaság” elvének hangoztatása mellett többek között a tojás kivittelt is teljesen beszüntette. Az exporttilalmak következtében az összes kereskedelmi ágakban megalakultak a szindikátusok és megalakult a tojás-exportörök szindikátusa is, amely kollektív permiszek alapján kívánja a tojásexportot lebonyolítani. A memorandumok és küldöttégek egész sora kereste fel Sassu kereskedelemügyi minisztert, aki végül kötelezőleg kijelentette az egyik küldöttnek, hogy a tojásexport szabaddátételére vonatkozó rendelkezést elkészítette és az hamarosan megjelenik.

A kereskedők azonban hiába várták a rendelkezést, a kormány Vintila Bratianu pénzügyminiszter ellenállása miatt nem volt hajlandó azt kibocsátani, holott a szakminiszterrel kezdve, az export import bizottságon át, a legfelsőbb vámbizottságig minden illetékes faktor a kivitt szabaddátételét javasolta.

Bukaresti szakkörökben, ahol tudják, hogy a romániai tojáskereskedelem ma ideiglenesen kizárólag zsidó kereskedők kezében van, az a nem-épen indokolatlan gyanu merült fel, hogy a pénzügyminiszter ilyen for-

mában is érvényesíteni akarja a „nemzeti” gazdaság teóriáját. Indokolt ez a feltevés annál is inkább, mert a pénzügyminiszter indokai, amelyeknek alapján a tojáskereskedelem szabaddátételét megtagadja, nem helytálló. Vintila Bratianu pénzügyminiszter arra hivatkozott ugyanis, hogy a tilalom fentartása következtében a belföldi fogyasztás számára csökkeni fognak a tojás árak. Ezzel szemben csak arra kell rámutatni, hogy a tojásexport idején az Averescu-kormány alatt egy tojás ára 70-80 bani volt, ma pedig, amikor a tojáskivitt közel egy éve szünetel, Erdélyben egy lei harminc bani és egy lei ötven bani, Bukarestben pedig két lei, sőt ennél is több egy darab tojás ára. Ettől eltekintve, az exporttilalom egyenes következményeként a termelő falusi nép megcsúszta a tojástermelést, mert nem hajlandó egész termelését alacsony belföldi áron értékesíteni, amikor rendszeres kivitt után olyan haszonhoz jutna, amely a belső piacokon szenvedett veszteségeiért kárpótolni tudja.

A tojástermelés csökkenésével párhuzamosan a kereskedelem is egyre súlyosabb válságba jut és a tojáskereskedők hatalmas hálózata, amely gyorsan gyűjtötte egybe és szállította el a belföldnél magasabb áron a tojást a falusi termelőtől a legnagyobb exportvállalathoz, lassanként felbomlik és maholnap teljesen megszűnik. Szakemberek állítása szerint ez az állapot hova-törább oda fog vezetni, hogy Románia tojáshozatalra lesz kénytelen.

Tudni kell végül, hogy ez évben három-négyszáz vagyonos tojás van felhalmozva Erdélyben az öszre remélt export számára és az a nagymennyiségű tojás az exporttilalom fentartása következtében most mind elvész, mert a belső piacon megfelelő mennyiségű friss tojás áll rendelkezésre. Tekintve, hogy egy vagyonos tojás ára a külföldi piacon ma a félmillió leit közelíti meg, a kormány érthetetlen ellentállása miatt a tojás-exportörök ez évben több százmillióra rugó veszteségeket lesznek kénytelenek elkönyvelni.

Az érdekeltek szindikátusok, értesüléseink szerint, most újabb akciót kezdenek az „export szabaddátétele” érdekében, de beavatottak értesülése

szerint Vintila Bratianu pénzügyminiszter makacssága miatt kevés eredményre számíthatnak.

Belföld

(x) Megnyitották a kereskedelmi kamarák országos kongresszusát. Bukarestből táviratozzák: Tegnap reggel 9 órakor nyílt meg Konstancában a kereskedelmi kamarák országos kongresszusa. A kongresszusot Károly trónörökös nyitotta meg szép beszéddel, majd Sassu kereskedelmi miniszter beszélt. A tárgysorozat első pontja a kereskedelem szabadsága és az állami beavatkozás határainak megállapítása volt. Az elfogadott határozatai javaslat követeli a kereskedelem szabadságának visszaszolgáltatását, a spekulációs törvény hatályon kívül helyezését, állandó be- és kivitteli rendszer meghonosítását, a kivitt támogatását, a belföldi vámok eltörlését, a kereskedőknek a kereskedelmi kamarák útján igazolvánnyal való ellátását, az állami kooperatívák és intézmények kereskedelmi spekulációjának megszüntetését, a szállítási és vámitételek csökkentését.

(x) A német aitaivalok zár alá helyezték vagyonának ügyében — mint Bukarestből jelentik — a napokban a német kormány delegátusi Bukarestbe érkeztek. A németek egy nagyobb összegűt fognak felajánlani a román kormánynak, amelynek ellenében kérni fogják a lefoglalt vagyonok feloldását. Addig is, míg a tárgyalások befejeződnek, az igazságügyminiszter utasította a törvényeskedőket, vegyék újra revízió alá a zárolt német tulajdonokat és semmisítsék meg a szerződéseket, amelyekkel ilyen lefoglalt német értékeket időközben eladták.

(x) Fát rekvirál a hadsereg. Bukarestből jelentik: A „Monitorul Oficial” legutóbbi száma minisztertanácsi határozatát közli, amellyel elrendelik a hadsereg számára az 1922-23. évben szükségessé fennmaradó rekvirálását. A hadseregnek mintegy húszezer vagyonos fára van szüksége, amelyet a termelőktől vagyononként kétezer leier rekvirálják. Érthető, hogy a mai háromszáz leies piaci árak a rekvirálások következtében hamarosan emelkedni fognak, hogy a termelők behozzák a rekvirálások okozta veszteségeket. Az Erdélyi Faegyesület elnöke, dr. Groma Péter külüben interveiót kezdeményezett az ügyben a kormánynál, amelynek a Faegyesület nevében önként ajánlja fel a szükséges tüntit. Ennek ellenében a fások magasabb árakat kérnek, hogy a piaci árakat ne legyenek kénytelenek emelni.

Külföld

(x) Zürichi zárlat. szeptember 29-ről. Berlia 33.50, Budapest 21, Prága 16.50.

(x) Oroszország nyersolajat szállit Magyarországnak. Budapestről jelentik tudósítónk: Koffler Károly dr., a Berlinben székelő orosz kereskedelmi szervezettel tárgyalásokat folytatott a nyersolajszállításra vonatkozóan. A tárgyalások eredményre vezettek a Oroszország több száz vagyonos nyersolajat fog Magyarországnak szállítani. A nyersolaj a kaukázusi petróleumforrásokból való és a Feketetengeren, meg Finnmen át fogják Magyarországra szállítani. Az első szállítmány előreláthatóan már az őszel megérkezik. Ipari körökben biznak abban, hogy most már megindul a magyar ipari cikkek exportja is Oroszországba. Magyarország 30 évvel ezelőt nyersolajszükségletét ugyancsak a Kaukázusból szerezte be.

(x) A szlovenszki faexport és vasúti díjszabás. Pozsonyból jelentik: A szlovenszki faexport pozsonyi szövetsége terjedelmes memorandummal fordult a vasútiügyi minisztériumhoz, a pozsonyi és kassai vasúti igazgatóságokhoz, amelyben a tűzfakivitt díjszabásának rendkívüli leszállítását követeli és tiltakozik a legújabb kiadott ama rendelkezés ellen, amely szerint a bevonatolásnál csak két és fél méter magasságban rakhatják fel a fát.

(x) A francia importörök a cseh-szlovákiai bevásárlások ellen. Reichenbergből jelentik: A francia importörök szindikátusa Párisban a szindikátus

tagjaihoz a következő körlevelet intézte: „Azt hisszük, hogy kötelességünk mindenkit óva figyelmeztetni a cseh-szlovák korona spekulatív árfolyam-emelkedésére, melyet a cseh-szlovák bankok és a kormány idézett elő. Ez az árfolyamemelkedés, amely az 1921. évi októberi árfolyamhoz viszonyítva 200 százalékos, az 1922. májusi árfolyamhoz viszonyítva pedig 100 százalékos, egyáltalán nem jogos és nem lehet semmivel megokolni. Felhívjuk a figyelmüket a korona időszertelem árfolyamemelkedésének fontosságára. Önöknek könnyű lesz Ausztriában, Németországban, Olaszországban és Japánban azokat a cikkeket megfoglalni, amelyeket importálni szoktak, mindaddig, amíg a cseh szállítók ezt a 100 és 200 százalékos áremelkedést meg nem szüntetik. A mi tanácsunk: a vételről való teljes tartózkodás és kérjük Önöket, kövessék saját érdekükben ezt a tanácsot.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Habima Zsidó Szinpad

Hetiműsor

Hétfő, kedd premier „Die Mime Genendel” típus-operett 3 felv. Szerda, csütörtök szenzációs újdonság „Der Tiger,” szimfonia 3 felv. Szombaton, „Mensch soll man sein” operett 3 felvonásban. Vasárnap, Kabaré, új boházatok, dalok, szonettek stb.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szombat d. u.: Ernani. (Első ifjúsági előadás, igen olcsó helyárakkal. Előadó Seprődi János tanár.) Szombat este: Gyengédség. (Újdonság 2-odszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 13. sz. A.) Vasárnap d. u.: Flórika szíreleme. (Olcsó helyárakkal.)

A másorra tűzött előadások jegyei előre megváltathatók a színház pénztáránál.

Eladott menyasszony — másodsor. A nagy diadalt aratott Eladott menyasszony-nak, Smetana ragyogó szépségű operájának kedden este lesz a második előadása opera helyárakkal, de rendes napibérletben.

Gül Baba. Hétfőn este Huszka Jenő és Martos Ferenc óriási sikerű operettjének, a Gül Babá-nak lesz a reprize, a főszerepekben Somogyi Emmivel, Neményi Liliivel, Réthelyivel, Nagy Gyulával, Bányász Istvánnal, Leóweyvel. Ez lesz a Gül Baba 75-edik előadása.

Vasárnapi előadások. Két előadás lesz vasárnap a színházban: délután 3 órakor Moldován Gergelynek költői szépségűekben gazdag népszimfoniájú a Flórika szerelmét adják elő olcsó helyárakkal s a főszerepekben Kabdebó Ducival, Szentgyörgyi Istvánnal, Forgács Sándorral, Réthelyivel, este fél 8 órakor pedig 16-odszor kerül színre Lehar operettje, a Kék mazur, a vezető szerepekben Kolbay Hidikóval, Somogyi Emmivel, Tompa Bélával, Berký Józseffel

Felcél szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Hadó: ADALMA nyomda és kiadóvállalat K. Y.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Gyermek ruhák 1399
raktáron és rendelésre is legizélesebben csak az
ADLER-cégnél
készülnek. Str. Iuliu Maniu
(v. Szentgyörgy-u.) 5. sz.

A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni, (aké a föld, azé az ország!) a Keren Hajjeszód a fejlett európai állami élet alapjait akarja lerakni e visszaváltott földön, a Tarbut-Kulturálap pedig a sivatagvándorlás nevelési alapja

Eredeti gyári árban
kötött kabatok,
swetterek,
harisnya és keztyű
Blatt
kötött-szövött áruháza
Cluj, Főter 13. 1394

adjunk. Sokat, nagyon sokat. Mindig többet. Mindig annyit, amennyit azok a bölcsek követelnek.

Ez én azt mondom nekik: eleget ad az amerikai szidóság.

Különb is: olyan cionistát, amilyen én vagyok, nem kell lelkesíteni. Magamtól is tudom, mik a kötelességeim. De mit is használ a lelkesítés. A lelkesedés hatása alatt sokat ígérnek az emberek, de tenni keveset tesszenek. Aból, amit így adnak, nem lehet felépíteni a nemzeti otthonukat.

Gondolni kell arra is, hogy nem lehet majd megvalósítani a világkongresszus határozatait. Hiszen mi amerikaiak is tartottunk kongresszust, határozatokat is hoztunk, a legnagyobbjaink busditottak miakat és sok fogantja mégse volt. Az ősszidóságot nem szabad kitenni ilyen kudarcnak, mert kiderülne a világ-szidóság erőtlensége és megrendülne a presztízse is. Ha a kongresszus határozata és a szidóság nem hajtáná végre ezt a határozatot, akkor összetörik a szidóság utolsó illúzióját is.

Lászatok: a palesztinai magánvállalkozás, ez már egészen más. Hadd jöjjenek praktikus férfiak és csináljanak ők terveket Palesztina újjászépítéséről. Mutassák meg, hogy építeni akarnak amerikai módszer szerint. Bizonyítsák be, hogy a magántőke, vagy akár a kooperációk főkéje is hasznosnak dolgozhatik, ha csak a legkisebbel is, akkor meg fognak mozdulni az amerikai zsidók és akkor fel is építhetjük az országunkat.

Utolsóinak egy radikális nyilatkozott, egy fő-fődemokrata:

— Általános, titkos és közvetlen választások nélkül semmit se érne a világkongresszus. A tömegeket kell megnyerni. A tömegek nélkül nem hódítják meg sem a pénz, sem a szellem nagyságait. Padig építeni csak ezekkel lehet.

Ezek a vélemények látszólag a kongresszus ellen szólnak. De a kritika nem áll meg az üres tiltakozásnál és ezeknek a jelentékeny embereknek a kritikája épen azért értékes, mert azok a formák bontakoznak ki belőlük, amelyek között valóban hasznos munkát végezhet a kongresszus.

Az egységes zsidó frontot nem a kongresszuson, de még a kongresszus előtt kell megteremtteni. Mágpedig a következő módon:

vissza kell hódítani azokat a zsidó tényezőket, akiket elkezdve elhanyagolták, a gyakorlati munka kezdeményezésével meg kell nyerni az amerikaiakat és végül meg kell hódítani a tömegeket is.

Ha az egységes frontot ilyen módon helyreállítják, akkor nem kell attól félni, hogy a világkongresszus határozatai végrehajthatatlanok maradnak. Az ősszidóság presztízse nem fog csorbát szenvedni és az újjászépítési munka megindulhat. Állandó szinhedron is lehet a világkongresszusból, amely döntően a zsidóság összes függő kérdései és összes nagy problémái fölött.

!! Közk
ismét a híre

„He

tápsör külör
MULHATAT
hoztuk forg
kokban és o
vágó üzletb
tén a kö

„Mo

Monostori

Megnyit!

„He
kötött-szöv
Cluj, Piata

Óriási válas
Kötött
Kötött
Női és
Jámpe
Harisn
Eredeti

SAFRU

2000
isko
és kö

Eisenstäd
volt L
Str. Regina Mar
Finom sété
Minden cikk

Bélyeggy
referenciák vag
tosíték ellené
mellett kaphat
tott gyűjtemé
romhavi első
illetőleg elszá
teményeket W
nenheim br
mannstadt Sibi

Az előkelő

!! Közkivánatra !!
ismét a híres duplamalata barba

„Hercules“

tápsőr különlegességet FELÜLMULHATATLAN MINŐSÉGBEN hoztuk forgalomba, mely palackokban és csapva minden idevágó üzletben kapható, ugyszintén a közkedvelt világos

„Monostor“

sörünk is.

Monostori Czell Sörgyár Cluj

Megnyit! a Megnyit!

„Helios“

kötött szövet árúgyár leaka ta Cluj, Piata Unirii 7. (Főter)

Óriási választék: 1389

Kötött kabátok
Kötött ruhák
Női és gyerek cepek
Jämperek
Harisnya és keztükben

Eredeti gyári árak

„רנלי מברש“

מאת מרתה דוד מאשקאוויטש נר

L 30 פרייז

פיר וועדער פערקויפער אונד מורדו פערדיינע 30% ראכטאט

„SAFRUTH“ JÜDISCHE BUCHHANDLUNG CLUJ

2000 drb. különböző

iskola táska és könyvszif

érkezett

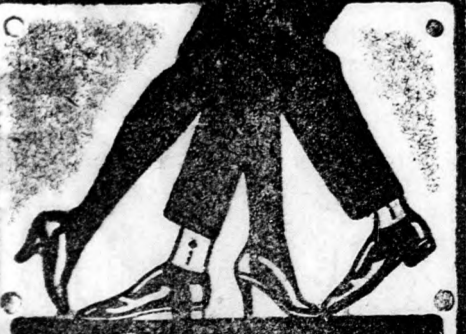
Eisenstädter Fülöp és Tsa
volt Lakatos Áruház

Str. Regina Maria (v. Deák Ferenc-u.) 13

Finom sétakocsik 3700 lei-ig Minden cikk nagyban is kapható.

Bélyeggyűjtők

referenciák vagy pedig megfelelő biztosíték ellenében legjobb feltételek mellett kaphatnak igen szép kiválasztott gyűjteményeket. Kereskedők háromhavi elszámolásra bizományba, illetőleg elszámolásra kaphatnak gyűjteményeket **Wilhelm Hann v. Hanenheim** briefmarkenhandlung Hermannstadt Sibiu, Reisenfeldgasse No. 5.

Gladys

shoe cream the best

Az előkelő világ cipőkrémje

Saját érdekében keresse fel Szatmáron **Katz és Weisz** (Deák-tér 15.) férfi és női divatáruházát,

hol nagyban és kicsinyben, szenzációs olcsón vásárolhat óriási választékban a legújabb férfi és női szöveteket, kabátkelméket, barchetokat és minden e szakmába vágó összes textilárucikkeket. A naggyerdmű közönség b. pártfogását kérjük.

שאלמי postán utánvét mellett pontosan szállít 1344

Winkler Mór szalámigyára

Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-tér 39, Telefon 12-90.

Árjegyzék és **הכשר** kívánatra ingyen.

Vaskereskedők és bádógosok!

Hitelesített ürmérték és ürmérték részek legolcsóbban beszerezhetők

Biró Márton, 1390

fém- és bádógipari üzemében Cluj

„GRANARIA“ Részvénytársaság

Árúraktár Nagyvárad állomás Nagyvárad-Vásártér

Telefon 13-78. Sürgöncim „Granaria“

Porcellán és edénykereskedők figyelmébe!

Karlsbadi porcellán áruk: u. m. sima, gyöngyös, relié, duplaerős, mély, lapos és dessert tányérok; sültés, tészta stb. tálak, gyöngyörű, mintás teás csészék, bögrék stb. a napi áraknál sokkal olcsóbban.

Kérjen árajánlatot! 4336-1

B. Gál, porcellánkereskedő Déva. Telefon 27.

10%^o-al olcsóbban beszerezhetők szabókellékek, harisnyák és rövid-árak Neumann Károly, Cluj, str. Regina M. 10. üzletében.

S. EISENSTÄDTER & Co

szücs és szörme áruháza

Főüzlet: Calea Victoriei 2. 1333

Fiók: Ovár (Szentlélek és Kínizsi-u. sarok)

Szörmeárúkban állandóan nagy készlet!

Kepes Elek orvosi kötszerész

Oradea-Mare, Sae-passage

Ajánlja saját készítményű sérvkötili, haskötőt stb. Női és férfi övszerek nagyraktára 00000

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co

kötött, szövött, rövid és norinbergi áruk nagykereskedése

Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagyplac-tér

Sürgöncim: BÖRDISZMÜGYAR. TELEFON: INTERURBAN. 6.

BŐRÁRUIPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

SATMÁR. NAGYROMÁNIA ELSŐ ÉS LEGNAGYOBB BÖRDISZMÜ. BÖRÖND ÉS TÁSKA ÁRU-GYÁRA.

MÁRTONFFY TESTVÉREK & Co.

világvárosi szörmeárúházában, Cluj, Piata Unirii (Főter) 20. szám

Telefon: 10-25. Sürgöncim: Mártonffypelz

Állandóan raktáron dus választékban szörmekabátok, ezüst, valódi kék, polár, fehér és mindenféle színű alaskai rókák.

Továbbá szörme-modellek, sháló, pelevinek stb., valamint feldolgozatlan szörmek nagyban és kicsinyben.

Megrendelések pontosan és gyorsan eszözödtetnek!!

Aggag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsirt, müttrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb.

Vesz: csontot, száraz és vizes huslást, nyers és olvasztott fagyut.

Frati **Fränkel** Testvérek

Kézműtáru nagykereskedése Cluj, Piata Mihail Viteazul 14. v. Széchenyi-tér)

1395

Engros eladás!

UJI Megnyit UJI

Clujon a Bolyar-utoában **ROSMANN MIHÁLY** szücsműhelye

ahol minden e szakmába vágó munkát legújabb divat szerint jutányosan és pontosan eszözöl. 1387

GUTHÁ. fit fitat

Satu-Mare (Szatmár-Németi)

Gyárt és szállít: 3080-1

Parafadugót, plékronadugót, fadugót, stanolüvegknakat, capselin-folyadékot, üveg-cimkét hordólemezeket, fecsapot, kénlapot, gelatinét, vízahólyagot, acéblombát, parafatalpat (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina“ vagy „Biról“-keféket, filtrirgépkeket, asbesztet, gumitömlőket, borszivattyukat, pezsgődrótháló-lemezt és agrafot, cognacos üvegekhez raffiahálót, szivacsot, önzott tubusokat, pléhdobozokat, szóródugókat (Spritzkorke), demionokat [fonott kosárüveg, valamennyi pincészeti cikkeket és gépeket a legolcsóbb napi árban.

Kérjen árajánlatot!

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlés díja szavanként 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szóig — 10 lel. Jellegű hirdetésekre semmiféle leltárgyosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésnek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbítatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lel 60 bani bérlegköltség fizetendő.

Keresek egy szoba konyhát esetleg butorri. A butori hajlandó vagyok megvenni, Magas árt fizetek jellegére a kiadóhivatalban.

Jomkippur cipők kaphatók Wesselényi-u. 5. az emeleten Kühlstocnál. 4791-1

Orthodox **ישׁוּר** friss libazsír kapható Glancz Izrael volt aradi aktermel. Arad, Hassinger-u. 3. 4677

Üvegcsiszoló és Tükrögyártó társ keresztek, esetleg eladó. Jellege 20- alatt a kiadó továbbít. 4697

Bocskor, Mosótalp felsőbőr és szíjgyártóblank
állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett Vidéki megrendeléseket kis postacsomagban is eszközölök.
Vagontélenél ői szálak kedvezmény

Sámsón-bőrgyár
Gyulagár utca 1. A gyorsuraktárral szemben. Telefon: Gyár 2-86, lakás 3-87

Butorvásárlók figyelmébe! Fényezett hálók, ebédlők, hajlított székek, egyes butorváradatok, konyhaeszközök, nap árban kaphatók Rosenberg Manó butorvasztalosnál Déván. 4629

Speciális hajfestő, női fodrász és manicure terem

Fodor Antal, Cluj
Calea Victoriei 2. (volt Kossuth L.-u.)
Modern hajmunkák, jutányos árak! 1284

Műköszörüs, késes, műszerész

szakmába vágó munkákat szak szerint, vállalom szolid és pontos kiszolgálással

Gajzágó Márton
Cluj, Rintzsi-utca 5. (Óvár.)

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szíjgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Coron Blue

(Kékitő kocka), kékitő illatos, tinta, párna, festők, kalaplakk minden színben. Padlóárgyító, garantált minőség, legolcsóbb ár.

LUXOR vegyszertári gyár, Cluj.
Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12-97.
Engros engedmény. 129

Feuerstein J.
textil, kötött és rövidáruház
Cluj, Str. Reg. Maria 12.

Több évi gyakorlat- tal bíró rófos-kereskedő segéd azonnal állást kaphat, legkésőbb ok tober-15 ére. Moskovitz Jakab Calea Reg. Ferdinand 21. 4776-1

Tisztelettel értesitem a hölgyközön- séget, hogy a női ruha varrást első- rendű külföldi nunn- kaerővel tovább foly- tatom. Utcai és es- télyi ruhák, koszt- ümök jutányos ár- ban a legegészsab- ban készülnek. Ugy- szintén gyöngy és mindenféle kézi és géphímzés újonsá- got divatlap szerint legszebben készít

özv. Moskovitsné
műh'mző szalonja volt Unió-utca 15. (Emelet.)
Tanulólanycok felvétetnek.
1410

Figyelem!
Női kabátokat minden dívat szerint legjutányosabban készít
Arbermann
női kabátszalonja Cluj, Str. Chinez 2. (Szentlélek- és Kínizsi-utca sarok.)
Fordításokat, alakításokat is vállalok

Most szerencsés lehet, ha azonnal beszerzi szükségleteit
DICK JAKAB és FIA

nagyáruházában Cluj

Kartonok ezelőtt 26 most 19.75

Divatszövetek ezelőtt 33 most 21.75

Barchettek ezelőtt 36 most 26.75

Női v. férfi téli harisnya ezelőtt 28 most 15.75

Női v. férfi téli keztyű ezelőtt 35 most 21.75

Gyermekek tricót ezelőtt 45 most 24.75

Férfi télikabát és öltönyzövetek 140 cm. most 98.75

Női tiszta gyapju intézeti szövetek most 119.75

Férfi szvetter minden nagyságban most 119.75

Óriási választék férfi double és női velour kabát-szövetekben, gyermek és női szvetterekben és szvettergarnitúrákban rendkívül olcsó árban!

Exportját és importját

Románia, Magyarország, Ausztria és Németország között határidővel és legolcsóbb fix díjtételek mellett csak

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalata tudja lebonyolítani
Központ: Cluj, Piata Unirel 26.

HÁZAK: Wien, I. Rottenturmstrasse 27. Budapest, VII. Rákóczi-ut 6., VII. Dohány-utca 3. **Oradea-Mare**, Rimanóczy-ut 12. **Brasov**, Kapu-utca 61. **Arad**, Simonyi-utca 13. **Orsova**, Dunapart. **Szolnok**, Madách-utca 1. **Expozitúrák:** Bruck, Hegyeshalom, Moson, Biharkeresztes, Békéscsaba, Curtici, Kötégyán, Biharpüspöki. 1276

Fuvarlevél felülvizsgáló iroda
Speciális dunai forgalom!

Die Weltbekannte **ארתוניס לולבים** **ארתוניס** Exportfirma **HERMAN RATH TRIEST**, welcher schon mehr als 40 Jahre von die Grichische und Palestinaer **ארתוניס** Produzenten in Triest ein Commissionslager besitzt, eröffnete in

Cluj, bis am 4-ten sept.
einen Engrolager von **ארתוניס מנכרים לולבים** **ארתוניס** **בארדינה עראער אונד גריטע** **געוועהלשטע זא און געבינדעטע טראקקענטע הדסים**
Anfragen sind zu richten an seinen Sohn

Iosef Rath,
Cluj, bei Josef Neumann, Piata M. Viteazui

Rendkívül előnyösen ajánlok

Pergament papir I. PPP. jegyüt kg.-ként . . . 110.— lel
Zsineg kéthatos 25 gr. kg. . . 80.— lel
Zsineg kétynolcad 25 gr. . . 90.— lel
Levélpapir 100/100 I. selyem bélelt . . . 35.— lel
Vaspor 500-as egy láda . . 75.— lel
Drótszeg alapár . . . 13-50 lel

Cipőkrémek minden gyártmány gyári áron alul!!!
Ostork I. . . . . 4-4-50 lel
Martin kanál sima I grs. . . 310.— lel
Martin kanál gzar. . . . 340.— lel
Tenta és kékvizek gyári áron alul.
Egyéb rövid, norinbergi és papírúrukat. Meg nem felelő árut visszaveszek.

NAGY ÁRUHÁZ CLUJ,
(volt Széchenyi áruház)

Rosenzweig Antal Cluj (Seját ház) Széchenyi-tér 38.—Telefon 4-36
בשרים הארלונג מליתים תפילה מונות ציצית עננה אונד דעטייל
Selyem talcszek, mirjamok és díszkötéses machsor garnitúrák német és magyar fordításban, nagy raktár. 1921

Sz. keresztőség hivatal és ny. Szaj-Kolozsvár, B. P. P. — Brasov. Az Uj Kelet te. Szerkesztőség. Kiadóhivatal. Nyomda. Héber osztály. Sz. H. Sz.

A kiadatok kiad. Szerkesztőségnek. Sz. K. — Kézirato. Adunk vissza és a. betűnk me.

V. évfolya

A hos

Vannak örtek és hónapok egy-egy fia, e vagy osztály. Talán nem ér totítani, hog kétezer év tld népével, a tiz zsidósággal. I. huzzonégyór zsidó önmagá egy nap a h tengerré fosz amely ferosz lye az egész tudata világít előre és oldal engedteles n zsidó sziv fel megtelnek az val, zsidók id sőkig tőkelet másnak kül keresik, hivi tének és i nap, amikor gyökeréig zsi mindannyian mindannyian összetartozók emeljük a h lekbe merítjük és tüköt, a Saigetok vag kén, aprók földrajzi fok tőzhányók, si és az öldöklé kösibékn, de négy napján százhatvanöt ölbe tereli a napon mi eg félmillióan ninosenek g lasztó tertül szülői asitál annyian egy esodálatos z anya fia! és tük barázdá sokezer bet éves multur más és éne sokezer év rájától és ó

Nincs négy eltávolító a zsidó nép megokasodó ime megsok átok lett. M világ és mi külön világ éjszakai b közelében, ó kora távoles né a föld szeszörödöt lességben, n és noha zá latos tükain tartanak. Iy nap, ez a J hoassu n nagy, mert percével s belére és eg a világ, volna földje nap és a nekünk két támaszunk vad fácskák nak, hogy utunkon. I a mi bot kép, mert